

DE BEUN 100

LIMITED
EDITION

COLOFON

- * U kunt De Beun in kleur gratis downloaden als pdf-formaat op de website www.zalmschouwen.nl
- * Wilt u lid worden ? U kunt zich aanmelden met het aanmeldformulier 'nieuwe leden' via de website. De lidmaatschapskosten bedragen € 25,00 per jaar. Jeugdleden tot 18 jaar betalen € 14,00 per jaar.
- * Wilt u donateur worden ? U kunt zich aanmelden met het aanmeldformulier 'donateur worden' via de website. De donateurskosten bedragen € 15,00 per jaar.
- * Bank: Rabobank Werkendam:
NL20 RABO 036.87.94.180
- * Foto's en/of artikelen uit deze publicatie mogen, voorzien van bronvermelding, alleen worden gereproduceerd met toestemming van de redactie.
- * ISSN 1386-9884

INHOUDSOPGAVE

• Colofon	1
• Inhoudsopgave	2
• Foto op de voorpagina / Van de (samengestelde) redactie	3
• Van de bestuurstafel	4
• Evenementen 2023	5
• Uit de oude doos: De sloepkogel zwaait nog altijd in domme regelmaat	6
• Oog voor detail: Penn & Bauduin	10
• Informatiecentrum voor geklonken zalmschouwen	13
• Van WKD81 naar VL3	14
• Oproep e-mailadres	16
• De vuurduvel van De Dietrich & Cie	17
• Taandag 2023	22
• De zwaarden van een Vlouwschouw	23
• Alles draait om hout bij Peter Schouten	28
• EOC – Traditionele Schepen Beurs 2023	32
• 'n Voar tochie deur Fryslân	33
• Scheepspost de digitale nieuwsbrief voor het varend erfgoed	42
• Haeser & Leeuwestein	43
• Overname functie penningmeester	45
• In de zoektocht naar het ultieme plaatje	46
• Het laatste nieuws	58
• Het neusje van de zalm: Macaroni Di Jarrie	59
• Rondje Tiengemetten 2022	61
• Het geheim van de Smid: Het smeden van een rozenbout	64
• Up to date houden schepenregister	69
• De DW5	70
• Het VBZ depot	74

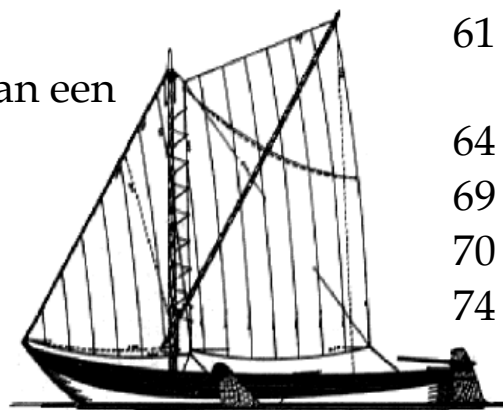

FOTO OP DE VOORPAGINA

Wat een prachtig gezicht, moet de schieter van dit prachtige plaatje hebben gedacht die lag afgemeerd aan het Reitdiep. Voor ons een onbekende, maar zo ook voor Onno Steenweg die u hier zeilend ziet. Tijdens het passeermoment werd hij om zijn telefoonnummer gevraagd en werd dit prachtige plaatje door gestuurd. Op

pagina 33 leest u meer over zijn belevenissen tijdens zijn vaartocht door Friesland !

samengestelde

VAN DER REDACTIE

Voor u ligt (weer) een Limited Edition van de Beun en wel te verstaan: Beun nr. 100 !!

Voor ons, Jarno & Marjan v/d Linden, Arie van der Ree, Bart Broere & Anne Bossers nu écht de laatste van onze hand ! Nummer 100 was toch nog wel een streven voor ons en wij hopen u opnieuw te verrassen hiermee. Wij danken iedereen die aan deze Beun heeft meegewerkt d.m.v. het aanleveren van verhalen, foto's en informatie en Dagservice BV uit Hardinxveld-Giessendam voor het drukken van De Beun. Wij hebben het weer met veel plezier gedaan en we hopen dat er iemand is die het wil gaan voortzetten en zijn uiteraard bereid om u op weg te helpen.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Beste Leden,

Daar zaten we dan als het “nieuwe” bestuur van de VBZ. Algemene ledenvergadering 2023 met een bestuur dat voorstaat de VBZ in “leven” te houden. Dat laatste lukt ons momenteel aardig. De administratie is op orde. Het ledenaantal blijft nagenoeg gelijk. Kortom een bestuur met gedreven bestuursleden om dat wat er is in stand te houden ! De sfeer onderling is goed en vergaderingen houden we met plezier.

De algemene ledenvergadering was goed bezocht en de stemming navenant. Uitkomsten van de aan de leden gestelde vragen waren zeer concreet. Hier kunnen wij iets mee en hopen daar het komende jaar gehoor aan te kunnen geven.

De evenementen die afgelopen jaar plaats hebben gevonden, zijn goed bezocht en met veel plezier georganiseerd. Dat plezier van organiseren komt mede door de inzet van de leden in de ondersteuning van de evenementencommissie. Waarvan acte! Zonder uw inzet geen VBZ. Alle kleine beetjes helpen en resulteren uiteindelijk in een mooi en groots resultaat.

Voor komend jaar staan er een paar leuke evenementen op de planning. Waaronder HASSAILT wat sinds Corona een klein hoogtepunt mag worden genoemd en wat naast leuk is om aan deel te nemen, ook voor ons als behoudsorganisatie een mooi moment is om onze unieke boten aan het publiek te presenteren. De organisatie heeft ons al vol trots aangekondigd dat de “zalmschouwers” ook weer aanwezig zullen zijn.

Alleen dat is al een compliment op zich wat wij koesteren. Wij, als bestuur, hopen dan ook op een mooi aantal deelnemende boten. In het kader van het behoud van de Zalmschouw en onze vereniging zullen wij voor de zomer een fotowedstrijd uit zetten met als doel om onze website op te frissen en jullie mooie bezit aan de wereld te kunnen tonen. Met het voorjaar in aantocht beginnen de blikken Harpuis, flessen Lijnolie en zakken Cachou zich weer te roeren. Een heerlijke tijd van onderhoud breekt weer aan voor menigeen. Wij wensen een ieder dan ook wederom een fijn vaarseizoen en mooie momenten met de zalmschouw.

Namens het bestuur een echt stukkie van den bestuurstafel. Zodoende ook geschreven aan een oerdegelijk eikenhouten tafel.

Onno Steenweg

EVENEMENTEN 2023

De volgende evenementen staan in de planning voor dit jaar. We hopen dat u als lid er bij bent met uw zalmschouw !

Dus pak uw agenda er bij en plan het één en ander.

<https://www.zalmschouw.nl/evenementen/agenda/>

12-03-2023	Winterwandeling
15-04-2023	Taandag Boetkeet Werkendam
13-05-2023	Open Havendag Gorinchem
22-06-2023	Baggerfestival Sliedrecht
30-06-2023	Havendagen Werkendam
22-07-2023	Hassailt Hasselt inclusief aanbrengtocht
08-09-2023	Reünie VBZ

Trouw, 23 juli 1985 – Ingezonden door Leen v/d Graaf

DE SLOOPKOGEL ZWAAIT NOG ALTIJD IN DOMME REGELMAAT

Bram Pols TERUG IN DORDRECHT

De onbemiddelde Dordtenaar kan in de toekomst kwijschelding krijgen van zuiveringsheffing. Het stond in deze krant, op 4 juli.

Wonderlijk: als Dordrecht in het nieuws komt, draait het geheid om een milieukwestie. In de Merwepolder getuigt een tekst, nerveus op een muur gekalkt, stil van de angst op chemisch afval te moeten leven: gif maakt gek. In het water van de Merwede werd nog niet een zoveel jaren geleden een foto ontwikkeld.

Het ziet er zo anders uit. De Zwijndrechtse brug, waar je in de jaren vijftig op vaders nek uren zat te wachten tot de Tour de France in een flits voorbij raasde, ligt er geamputeerd bij. Het verkeer buldert nu gierend door tunnels naar 'het eiland'. Je kunt Dordt bereiken zonder water te hoeven zien. Naar Amerikaans voorbeeld leiden dikke asfaltaders de stad binnen.

Waar vroeger onder de brug de machinefabriek van EMF (Electro Motoren Fabriek) de zoete lucht van staal naar buiten blies, ligt nu kaalslag, bezaaid met wat verdwaalde en onbegrepen plastieken van moderne kunstenaars. De sloopkogel, die in geen enkele andere historische stad in Nederland zo huis heeft mogen houden, zwaait er nog altijd in domme regelmaat.

Waar nu een gifpolder in doorlopende vrees en kweeling leeft, kon je twintig jaar geleden nog door de ruïnes van het Huis ter Merwe rond-dwalen en tussen gekneusde dovenetels klaprozen plukken. Maar in het centrum ademt de stad nog de antieke sfeer van nijvere mensen, die broodeerlijk werk deden in een cultureel bolwerkje, omkneld door onberoerde natuur.

De zon spiegelt zich vrolijk op het witte dek van een jacht in de Knolhaven. Een gekantelde cementzak kiest het ruime sop, onder de stenen boog door, waar in met gouden lettertjes Roobrug op staat geschreven. De klok in standgroen op de hoek van de Nieuwe Haven wijst onvermoeibaar op de tijd, sinds mensenheugenis.

Het jaar nul

Een oud huis in de hoek van de haven herinnert aan de tijden dat het water hier helder en flessegroen moet zijn geweest. P. Dolk en Zn. Spiegel- en vensterglas. En gros en detail Zandblazerij, etserij. Ze hebben er tussen 1803 en 1898 zaken met Rotterdam gedaan.

Even verderop staat de overspanning van de Vismarkt er nog wat verdwaald bij. Er naast een wit huis met ingemetselde steen, die vertelt dat A.C. van den Heuvel hem er op 24 april 1868 heeft gelegd. Er heerst een wonderlijke rust in de haven, waar ze vroeger zo vlijtig waren.

Volgens mevrouw Goldberg-Van den Heuvel moet A.C. 'de oude Cornelis' zijn geweest. Ze is van januari 1900. 'Het jaar nul', zoals ze zelf zegt. Bij het vlot van de Koninklijke Dordrechtsche Roei- en Zeilvereniging vernist een man toegewijd het roer van een oud schip. Jeanne van den Heuvel, zoals ze als meisje heette, daalt zachtjes, haast emotioneel af in haar herinnering. Toen ze nog klein was, werd hier dagelijks vis aangevoerd, naast het huis van vader Van den Heuvel.

Schallend door de straten riep stadsomroeper Tinus van der Stighel wat er te koop was en hoe laat de vis werd afgeslagen.

Schuin voor de markt lag het visvlot van Van den Heuvel. Zo waren er drie. Aarnoutse's vlot lag verderop, bij de Lange IJzeren Brug. En nog verderop aan de andere kant van de Wijnstraat, was er nog het vlot van Kooijman aan de Taankade. Het water in de haven was zuiver en levend. Aan de vlotten hingen karen, waarin de vis levend werd gehouden. Uit de Biesbosch kwamen de vissers hier hun vis lossen. Ze kwamen uit Hardinxveld, Woudrichem en Werkendam, waar ze de Oude Maas, de Merwede, de Noord en de Stroopot bevisten.

Elft en Fint

Zalmdrijvers waren het, of Hardinxvelders die de hele week op hun bootje leefden en niet uit de kleren kwamen.

Op de vlotten werd aan particulieren verkocht. Maar vooral ook aan visvrouwen: Miet van de Rest, Ans Vleesenbeek en Fiet Petiet, die met handkarren de oude stad in trokken of met de pont naar de periferie. Ze leurdten het liefst met goedkope vis, Voorn, Blik en Brasem. Alleen in het voorjaar hadden ze ook Finten bij zich. Er werden uitdrukkingen gebezigd, die nergens anders werden gehoord, zoals 'de eerste donder in maart, pakt de Elft bij zijn staart'.

Maar Van den Heuvel had ook vis, die nu uit zuurstofrijke beken in Canada of Noorwegen moet worden gehaald.

Zalm, Elft en Zoetwaterbot, die bij de dure hotels in trek waren. Ze exporteerden zelfs de vis naar België en de Parijse Hallen per spoor in bennen – grote platte manden – met ijs.

Er is niets meer dat daaraan herinnert. De ijzeren overkapping, waaronder het hart van de vismarkt klopte, staat er een beetje verloederd bij. Ornamenten op het dak, van verstrengelde mosgroene fantasievissen, zeggen het nageslacht nog dat hier nering werd gedaan in vis. Het gebouwtje is geblindeerd. Op de houten betimmering spreekt de jeugd zich met een spuitbus uit voor The Cops.

Mevrouw Goldberg weet dat het niet eens zo lang meer heeft geduurd. 'Ik herinner me nog goed dat het laatste Zalmpje in 1917 bij de Moerdijk werd gevangen. Ze kwamen aan de deur om te vragen of ie te koop was. Maar vader vond dat we hem zelf op moesten eten'.

Olie en vetten

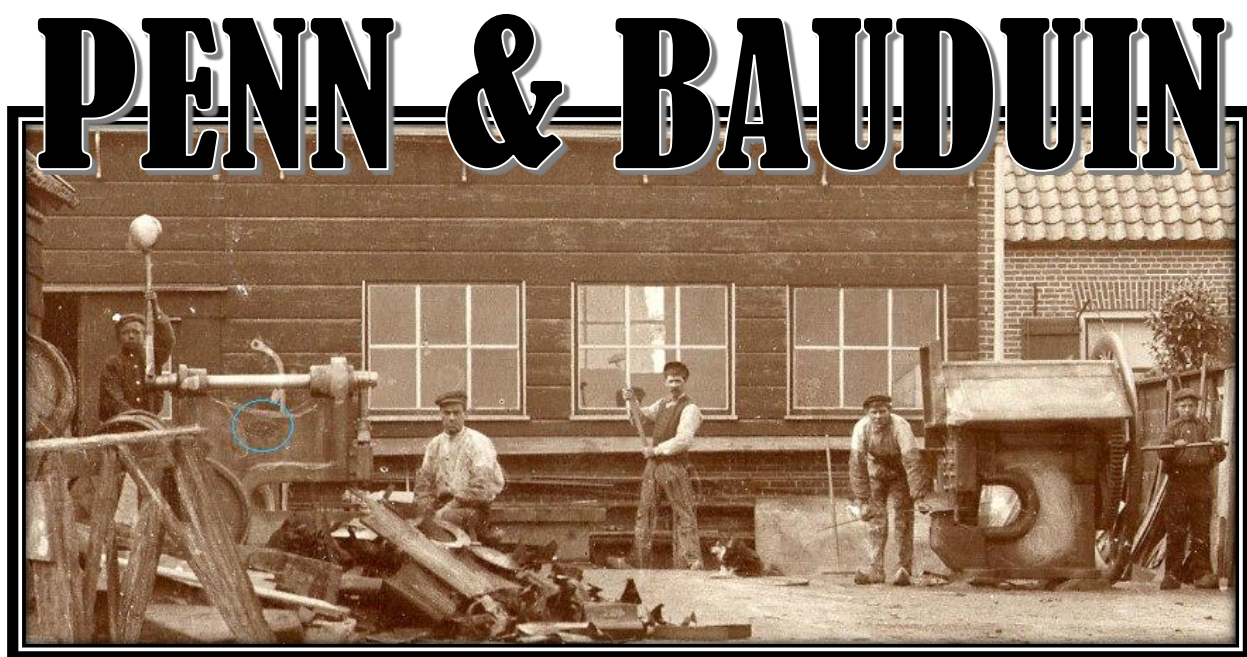
Ze verhaalt smakelijk over een grote Steur, die op het vlot lag te klapperen, als was het een bescheiden Walvis. Over ome Kees, die de jongens uit de buurt een roeiboot van de rijkspolitie uitleende, zodat ze de hele dag werden nagezeten door de Biesbosch. En oom Adriaan, die als kleine jongen in vaal lantaarnlicht tegen de buis was opgelopen, waarna het met hem geestelijk nooit meer helemaal in orde was gekomen: 'Je ging eigenlijk alleen naar een dokter als er iemand overleden was'.

Nog vóór de eerste wereldoorlog was het met de fijnste vis al gedaan. 'Het ging toen al heel hard met de vervuiling'. Eerst kreeg je Jurgens in Zwijndrecht met die oliën en vetten. Later kwam er meer industrie langs de Merwede en de Oude Maas, die het water sterk vervuilden. Vader heeft er een hele studie van gemaakt. Hoe je dat water schoon kon houden. Toen het met de visserij af liep, hebben ze hem zelfs gevraagd directeur te worden van de Forellenkwekerij in Arnhem. Dat was vlak na de mobilisatie van de eerste wereldoorlog. Maar dat heeft ie nooit gedaan. Hij zei altijd, 'ik ben liever een klein baasje dan een grote knecht'.

..... Een oude handkar is het enigste wat herinnert aan het visrijke verleden van de oude Knolhaven.

Oog voor detail

Tekst & foto's: Arie van der Ree, WM15

In het nieuwsblad van Gorinchem en omstreken van 11-11-1964 staat een artikel over de scheepswerf van de familie van der Hoff. Hierin wordt gemeld dat op de werf een handschaar aanwezig is op de werf die in een museum niet zou misstaan. De schrijver bedoelt een knipschaar met handbediening door middel van een wiel. De knipschaar zou gesmeed zijn bij Penn & Bauduin uit Dordrecht. Dit soort machines waren meestal gemaakt van gietijzer en zijn vaak voorzien van een fabrieksplaatje.

Alle machines zijn in de loop van de tijd verdwenen dus was er geen voorbeeld meer op de werf. We hebben alleen de foto's van de werf. Gelukkig staan er op bovenstaande foto twee machines. Links de slingerpons en rechts een knipschaar.

Op de slingerpons is – hier omcirkeld – een puntig ovaal plaatje te zien. Helaas is dit niet te lezen wat erop staat. Dit zou een fabrieksplaatje kunnen zijn.

Ik had toen nog geen idee hoe dat plaatje eruit zou kunnen zien. Meestal zijn ze rechthoekig. Op de knipschaar was niets te zien.

Naam van het bedrijf boven de ingang van het kantoor

Machinefabriek en ijzergieterij Penn & Bauduin was gevestigd aan de 's-Gravendeelsedijk langs de Oude Maas in Dordrecht. Op 28 december 1866 werd met de ijzergieterij van Ferdinand Johannes Penn gestart.

Drie familieleden gingen verder onder de firmanaam Penn & Bauduin. Het bedrijf nam in betekenis toe, zodat de beschikbare ruimte te klein werd en er moest worden overgegaan tot de bouw van een grotere ijzergieterij. J.J. Bauduin en H.J. Penn namen daarvoor 1 april 1867 Gijsbert van Aardenne (1841-1909) in dienst, onder wiens leiding de nieuwe gieterij werd gebouwd. Het bedrijf is in 1996 gesloten. Uit deze gieterij kwamen onder andere putdeksels, schepsschroeven en dus ook slingerponsen en knipscharen.

Op de volgende pagina een afbeelding van de ijzergieterij van Penn & Bauduin.

Tijdens een bezoek aan Wim de Groot in Gouderak, eigenaar van motorbeunschip "Vishandel", werd ik rondgeleid op het voormalig scheepswerfterrein naast zijn woning. Hier was in het verleden de scheepswerf Van Vlaardingen in Gouderak gevestigd. Tot mijn verbazing kwam ik een knipschaar tegen van Penn & Bauduin. Exact dezelfde als die bij van der Hoff werd gebruikt. Alleen was hier 1901 in het gietijzeren fabrieksplaatje gegoten. Maar het was wel het puntige ovale model.

Informatie Centrum voor Geklonken Zalmschouwen

informatie over schuiten uit
Hardinxveld, Moerdijk, Ammerstol, Beneden Leeuwen,
Heerewaarden, Sliedrecht en Geertruidenberg.

Bel met Rhett 06-54644878 of Arie 06-11248813

WKD81 tijdens Visserijdagen Woudrichem voor 2005

Een slordige 13 jaar geleden raakten wij gefascineerd door een voor ons toen nog onbekend stukje geschiedenis.

In een rietkraag lag zwijgend een zichtbaar oude schuit waar vanonder een stuk doek een rookpluim haar weg zocht tussen de overhangende wilgentwijgen. De schuit ging volledig op in haar omgeving en leek haar verhaal te fluisteren aan de stilte om haar heen waar de tijd leek stil te blijven staan. Haar spiegeling in het rimpelloze water wat haar droeg, bracht de verbeelding. Een verhaal van toen, een tijd van uitersten, een tijd waar mensen hun ziel leken te leggen in wat ze maakten.

Dit gevoel was waar wij al lange tijd, tijdens onze zoektocht naar een geschikte boot, naar zochten. Tijdens onze zoektocht waren we vaak zeker mooie, maar toch naar ons gevoel nietszeggende boten tegen gekomen. Schuiten met mooie vormen, maar zonder verhaal.

Ook de manier waarop op deze - naar achteraf bleek, oorspronkelijk uit de riviervisserij komende schuit - werd verbleven, was voor ons precies wat wij zochten. Zeilen, met alleen de hoognodige middelen kunnen overnachten, koken op een houtkachel, (wat wij thuis ook altijd doen) maar vooral in de oude sfeer van een geklonken werkschuit met haar verhaal, in die sfeer één zijn met de elementen van moeder aarde.

We vonden na verloop van tijd een drijverschuit die na enig onderzoek hoogstwaarschijnlijk een van der Hoff uit c.a. 1903 was. Helaas bleek deze na aanschaf in de loop der tijd dusdanig te zijn aangepast dat het in oorspronkelijke staat terugbrengen voor ons ondoenlijk was.

Na jaren zijn we toch weer opzoek gegaan en kwamen we via-via bij Dhr. Ruytenberg uit Usquert terecht.

Dhr. Ruytenberg had een vlouwschuit uit 1910, gebouwd op de werf van Otto Ooms te Ammerstol. Wij waren zeer verheugd. Juist omdat vlouwschuiten voornamelijk de Lek bevisten waar ik (Edwin) in mijn jonge jaren in de uiterwaarden ben opgegroeid.

Omdat wij aan gaven de schuit weer in een zo origineel mogelijke staat terug te willen brengen, schonk Dhr. Ruytenberg ons zijn vlouwschuit voor een symbolisch bedrag. Wij zijn hier nog steeds zeer van onder de indruk en erg dankbaar.

Na dit mooie antieke kunstwerk te hebben opgehaald zijn we met Arie van der Ree een restauratieplan gaan maken. Gelukkig heeft hij samen met Rhett Eekels eerder al het boek Vlouwschuiten geschreven waar wij voor ons project veel informatie uit halen. Daarnaast hebben wij geregeld contact en hulp van hem voor een zo origineel mogelijk resultaat. Na een bezoek aan zowel het gerestaureerde exemplaar van de familie Ooms en de in het Biesbosch Museum opgestelde monument zijn we helemaal in de sfeer van toen gekomen.

Onze schuit had als nummer/naam, WKD 81. Het is zeer onwaarschijnlijk dat vlouwschuiten die voornamelijk op de Lek werkzaam waren een visserijnummer hadden. Daarom hebben wij ervoor gekozen om de naam VL3 aan te houden waaronder onze schuit staat beschreven in het boek Vlouwschuiten.

Zo heeft het beestje toch een herkenning of naam en is hij makkelijker te registreren. Langzaam maar zeker vorderen we met de restauratie. We hopen komend seizoen al wel te kunnen gaan varen, maar vermoeden dan nog niet volledig klaar te zijn.

Edwin en Titia van der
Grift Groothoff

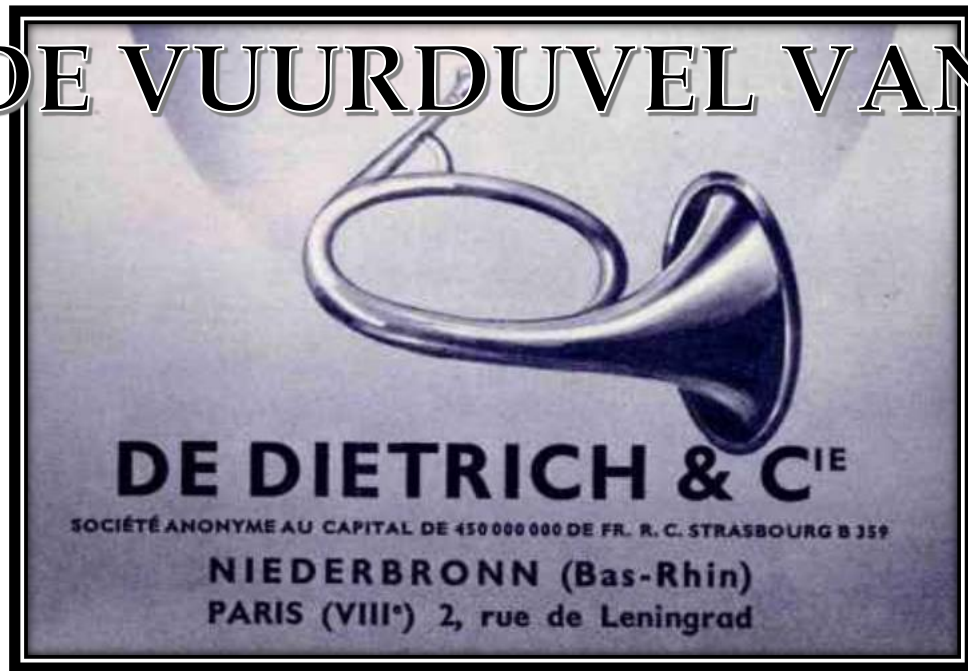

OPROEP E-MAILADRES

We kunnen er bijna niet meer buiten: de computer en internet. Op een enkele uitzondering na, heeft iedereen er één in huis.

Om het emailbestand van onze leden en donateurs actueel te houden verzoeken wij u vriendelijk bij verandering te mailen naar email: penningmeester@zalmschouw.nl

DE VUURDUVEL VAN

Door: Marjan van der Linden

Jarno (mijn man) en ik hebben al ontzettend veel verschillende vuurduvels door onze handen gehad. Het blijft fascinerend om de verschillen te zien. Onlangs kregen we een vuurduveltje in handen die we nooit eerder waren tegen gekomen. Ik herkende hem wel en ben meteen aan het spitten gegaan in ons vuurduvel-archief.

En inderdaad in een catalogus uit 1919 kwam ik de afbeelding tegen van de betreffende vuurduvel met onderstaande tabel waarin wordt omschreven dat hij in drie uitvoeringen verkrijgbaar was met de maten er bij. Ons exemplaar blijkt na meten de nr. 2 te zijn, dus de kleinste.

Numéros	2	3	4
Hauteur totale.	360	385	415
Diamètre au bord supérieur.	350	400	455
Diamètre extérieur de la garniture des rondelles.	260	310	370
Poids. env. kg.	20	27	40

Het kacheltje is natuurlijk qua model en uitvoering gelijk aan andere vuurduvels, maar het deurtje verradt de afkomst en zo ook de rijk versierde pootjes.

De Dietrich heeft nog twee type vuurduvels gemaakt zag ik in andere catalogussen.

Dat betreft dit exemplaar wat eigenlijk identiek is, maar '405' mist op het deurtje.

FOYER LESSIVEUSE 2 3 4 DE DIETRICH

Foyer lessiveuse pour lessiveuse à fond plat **DE DIETRICH**

Foyer à bois et à houille

Page 98 du catalogue 1929

Page 96 du catalogue 1934

Description

Détails du produit

Ces foyers de lessiveuses sont livrés avec rondelles et tampon.

Numéros	..	2	3	4
Hauteur totale	m/m	360	385	415
Diamètre au bord supérieur	—	350	400	455
Diamètre extérieur de la garniture des rondelles	—	260	310	370
Poids ..	env. kg.	23	30	44

En onderstaand model die wel dezelfde pootjes heeft, maar voorzien is van een ander logo op het deurtje en lipje aan de aslade.

FOURNEAUX POUR BOUILLOIRES DE DIETRICH

Fourneaux pour laver les bouilloires foyer à houille **DE DIETRICH**

N°3 et 4

Page 337 461 1904

Détails du produit

Fiche technique

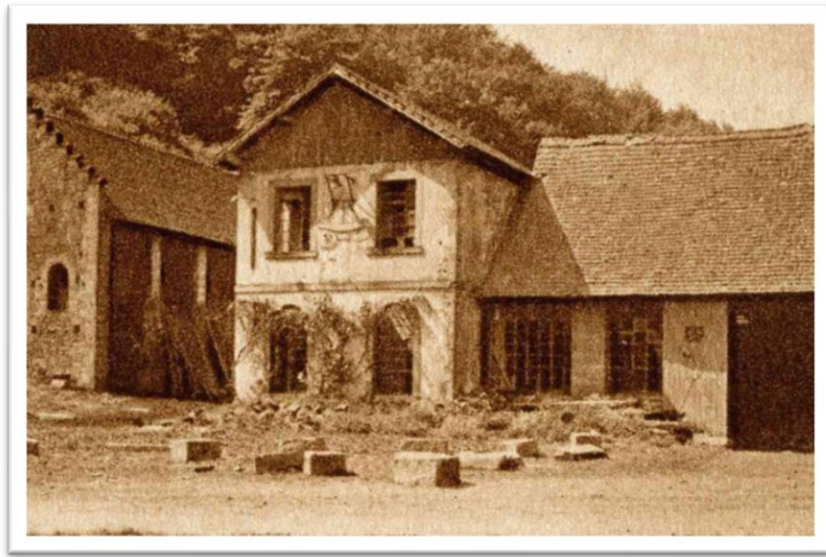
Hauteur	de 385 à 415 mm
Poids	de 23 à 40 kg
Usine De Fabrication	De Dietrich Mertzwiller
Années De Fabrication Début Fin	1904

Een stukje geschiedenis over

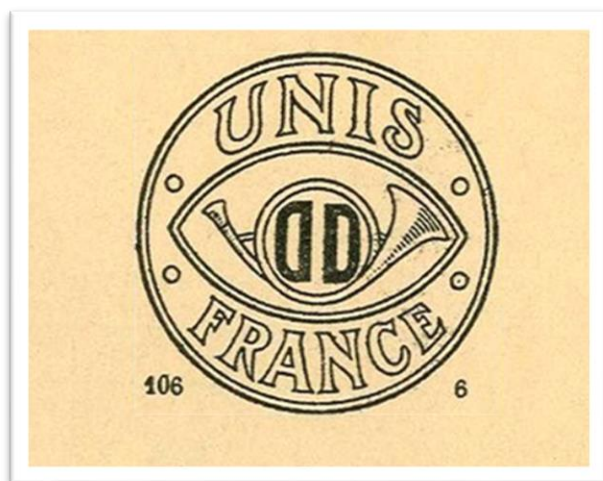

1684 Jean Dietrich opent een smederij in het dorp Jagertal (zie onderstaande foto), in een oostelijk deel van Frankrijk, in de buurt van de stad Straatsburg. In deze smederij verwerkt en maakt hij diverse producten uit verschillende legeringen van staal en ijzer.

1761 krijgt zijn kleinzoon, ook Jean Dietrich, een adellijke titel uit handen van koning Lodewijk XV en wordt naar aanleiding van deze grote gebeurtenis het deeltje 'de' (De Dietrich) toegevoegd aan de achternaam Dietrich. In deze volgende periode werd de familie De Dietrich de meest invloedrijke en rijke familie in de Elzas. Dit dankzij de grote vraag naar de uitstekende kwaliteit van hun producten.

1778 Verleent koning Lodewijk XV van Frankrijk de achternaam De Dietrich een exclusief handelsmerk in de vorm van een jachthoorn. Dit merk wordt door middel van hete persen toegepast op alle producten die worden vervaardigd en is dus een uitstekend middel ter bescherming tegen vervalsingen (zie volgende pagina).

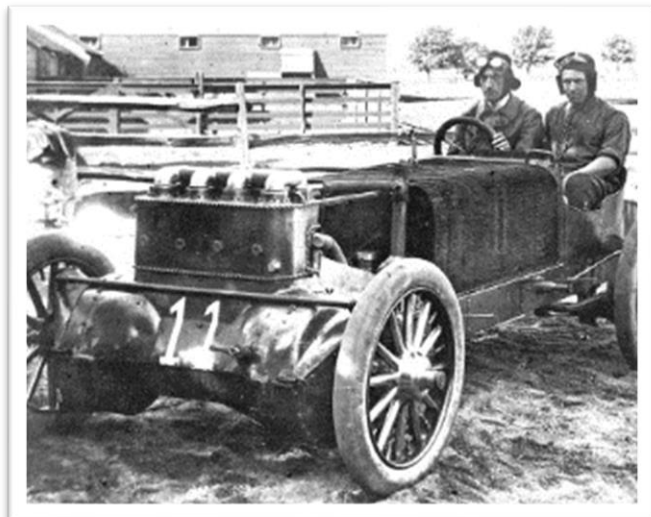
1790 De Dietrich wordt burgemeester van Straatsburg en gedurende de achttiende eeuw is het bedrijf de belangrijkste leverancier van artillerieproducten (kanonnen, kogels, etc.).

Aan het begin van de volgende eeuw nam de familie De Dietrich actief deel aan de industrialisatie en conversie van alle smederijen tot metallurgische werkplaatsen. Ze begonnen met de productie van consumptiegoederen, zoals een groot assortiment aan kachels, geëmailleerde gietijzeren badkuipen etc. in Niederbronn (zie foto werkplaats rechts boven).

1806 Wordt het familiebedrijf geleid door Amelie De Dietrich en omvat het assortiment producten, gemaakt van staal en andere metaallegeringen, voor de spoorwegindustrie en groeit het bedrijf exponentieel.

1896 Is Eugène De Dietrich aan het roer en in samenwerking met een familie van beroemde Franse uitvinders, genaamd de familie Bolle, opent zich een nieuwe veelbelovende richting, de auto-industrie.

1897 In de fabriek in Lunéville werd de eerste auto van het merk De-Dietrich-Bolle geproduceerd. Het bedrijf creëert kwaliteitsnormen die ze in staat stellen om één motor per dag te produceren en namen vier auto's van dit merk destijds deel aan de beroemde race Parijs-Amsterdam en laten goede resultaten zien.

1901 De Dietrich tekent een contract met Bugatti en voor de komende jaren zullen alle productiefaciliteiten van het bedrijf worden gebruikt om Bugatti-auto's te maken en verwerft wereldwijde bekendheid.

1992 De Dietrich richt zich op het produceren van huishoudelijke apparaten zoals een gasfornuis en oven en is tegenwoordig 's werelds toonaangevende fabrikant en leverancier van verwarmings- en warmwatervoorzieningssystemen.

Taandag 2023

Noteer op uw kalender: Op zaterdag 15 april zal de taanketel met cachou opgestookt worden bij de Boetkeet (nabij de Bruine Kilhaven) te Werkendam.

Vanaf 9.00 uur tot 12.30 uur kunt u tegen een kleine vergoeding uw spullen tanen en staat er uiteraard een bakkie koffie klaar !

De zwaarden van een Vlouwschouw

Gemaakt op de werf van Ooms te Ammerstol

Door: Leen van de Graaf

Voor de visserij op de Lek werd de zogenaamde Vlouwschouw (zalm-schouw) gebruikt. Deze werden onder andere gemaakt bij Otto Ooms te Ammerstol. Op oude foto's die gemaakt zijn aan de voorzijde van de werf met een vlouwschouw er op afgebeeld (zie foto 1) en in het boek "Kentering van het getij" valt op dat de kopplaat een versiering heeft (zie foto 2).

Foto 2

Ook aan het oog, waarmee het zwaard aan het scheepje bevestigd zit, valt op dat het niet in de hartlijn van het zwaard zit, maar meer aan de onderzijde. Er is ook goed te zien dat ter plaatse van de zandloper het hout vrijwel gelijk zit met de zandloper. (zandloper is de ijzeren strip rondom aan achterzijde van het zwaard)

Nu wil het geval dat ik twee zwaardjes tegen het lijf liep, die aan de bovenstaande omschrijving voldoen.

Zwaarden dienen er voor om tijdens het zeilen afdrijven te voorkomen. Ze zullen er niet voor de sier op hebben gezeten, er moet dus mee gezeild zijn (zie foto 3).

Foto 3

Foto 4

Deze zwaarden zijn 1460 cm. lang en 675 cm. breed. De dikte bij de kopplaat is 32 mm. aflopend naar het brede gedeelte van het zwaard tot zo'n 22 mm. (zie foto 4). Het gedeelte waar de zandloper op bevestigd zit is 20 mm. vanaf de buitenzijde verjongd naar 12 mm. (zie foto 5). Bij de breedte van de zandloper aan de kop is het eiken afgeschuimt naar zo'n 60 graden.

Foto 5

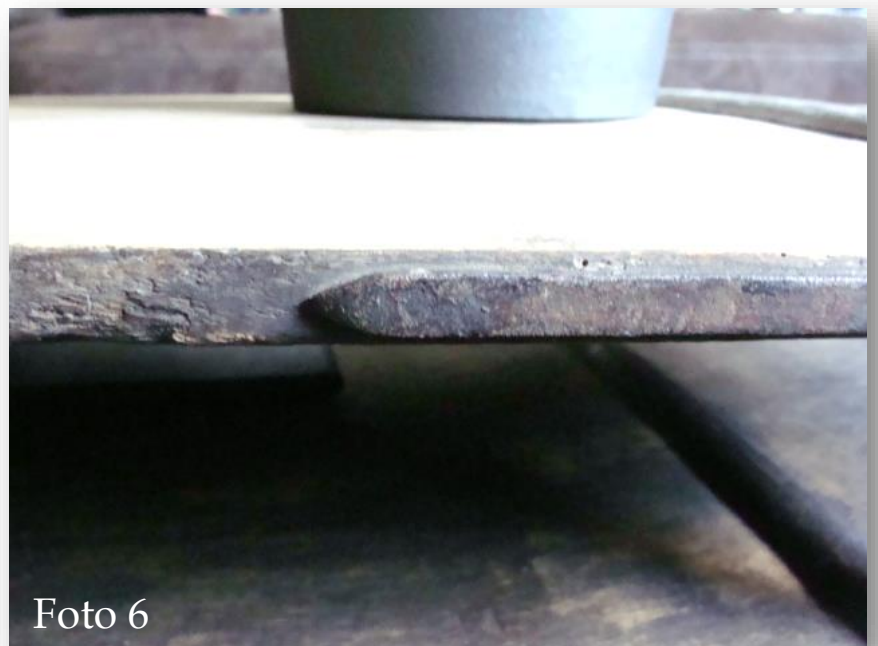

Foto 6

Het materiaal wat voor deze zwaarden is gebruikt, is gezien de hardheid en fijndradigheid Slavonisch en gewaterd eiken.

Dit hout bestaat uit één stuk van een breedte van 67 en een halve cm. ! De zandloper is een strip van 12x4 mm. waarvan de laatste 10 cm. aan de twee uiteinden iets is uitgesmeed naar een punt (zie foto 6).

Op het brede gedeelte zit een versteviging geklonken, dit is een stuk plathalfrond van 40x10 mm. (zie foto 7). Deze is bevestigd met luikenbouten van 6 mm. doorsnede en hebben een kop van 21 mm.

De kopplaat is gemaakt van 2 mm. ijzer waaraan een versiering is gemaakt (zie foto 8).

Verder valt op dat het oog waarmee het zwaard aan de zwaardhaak zit verbonden en waar het op kan draaien, niet in de hartlijn van de kopplaat zit, maar meer naar de onderzijde toe (zie foto 8).

Wateren is het in het water leggen van vers gekapt hout, meestal negen maanden tot drie jaar, maximaal vijf jaar. Hierdoor worden de in het hout aanwezige mineralen, voedingsstoffen en zetmeel in het water opgelost. Men dacht vroeger dat hierdoor het hout duurzamer werd, maar gebleken is dat gewaterd hout bij het drogen minder haarscheurtjes krijgt en dat dit de oorzaak is van het duurzamer zijn.^[1]

Door langdurige watering raakt het hout ook uitgewerkt, het wordt 'rustiger', waardoor de balken en planken die ervan worden gezaagd recht blijven.

Traditioneel worden nog te verwerken boomstammen in een balkengat langdurig gewaterd en daarna gedroogd. Dit proces kan meerdere jaren duren. Bij houtzaagmolens ligt daarom altijd een balkengat. Boomstammen van de lichtere houtsoorten blijven drijven, maar zwaardere houtsoorten zoals eikenstammen zinken naar de bodem. Het balkengat moet dus niet te diep zijn, of de boomstammen dienen met een touw of ketting vast te worden gelegd.

Foto 9

Foto 10

Aan de binnenzijde van het zwaard is een stalen plaatje van 70x70 mm. in het hout gehakt. Deze is met staafjes ijzer aan de kopplaat geklonken. Het oog is een rond gesmede staaf van 16 mm. waaraan een open oog zit gesmeed (zie foto 9 en 10) met een binnen diameter van 25 mm. Deze zit door de kop van het zwaard gestoken en aan de buitenzijde op een ring geklonken. Dat zo uitgevoerd, zodat het oog nog goed vrij kan draaien. De ring die hiervoor is gebruikt heeft een buitenmaat van 29 mm. en een dikte van 2.5 mm.

Tevens zit er nog een sparing van 10 mm. in het zwaard. Deze is gesitueerd aan de onder-/achterzijde om het zwaard met een 10 mm. touw op te kunnen lichten of te laten zakken.

ALLES DRAAIT OM HOUT BIJ PETER SCHOUTEN

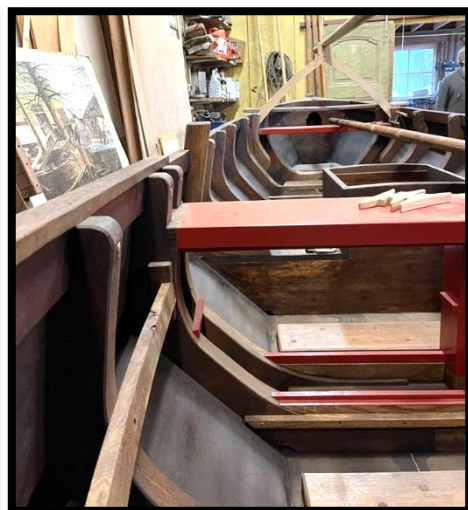
Door: Jarno van der Linden

Naar aanleiding van het voorgaande verslag van Arie v/d Ree in de Beun nr. 99 met betrekking tot de bouw van een houten zalmschouw, was ik benieuwd naar de persoon achter dit project. Aangezien wij – de samengestelde redactie – weer het plan hadden opgepakt om De Beun nr. 100 (onze laatste Beun) te gaan maken, twijfelde ik geen moment en ben aan de slag gegaan.

Doordat Arie nauw betrokken is bij de bouw van de houten zalmschouw, ben ik samen met hem afgereisd naar het mooie dorpje Kortenhoef, net buiten de regio Het Gooi. Bij aankomst op de Kortenhoefsedijk werden wij in de traditionele werkplaats hartelijk ontvangen door Peter en verwelkomde zijn hond ons al kwispelend. Na handen schudden en overleg was er reden genoeg om bij de houten zalmschouw te gaan kijken. De geur van carbolineum en bruine teer verraadde wat ik hoopte. Rustend op bokken zag ik een prachtige boot liggen.

Wat een geweldig stuk vakmanschap en een boot zo bekend, maar toch ook zo anders door de dikke houten spanten en de grove, maar sierlijke bouw.

Al snel werd er een bakkie koffie tevoorschijn getoverd en rondom de werkplaatskachel wilde ik wel wat meer te weten komen over deze ambachtsman. Dat wij hier niet te maken hadden met een alledaagse kantoorklerk, was mij wel duidelijk. Doorgewinterde werkhanden liepen over in een net zo doorgewinterde schipperstrui met de sporen van ploeteren en niet opgeven. Afijn, nu wat details over deze man Peter Schouten. Peter is 62 jaar oud op het moment van schrijven. De traditionele werf waar hij nu reeds 31 jaar zijn werkplek heeft, is eigenhandig gebouwd, net als zijn woning aan de voorzijde van het landelijke en waterrijke perceel.

Voordat Peter deze locatie aanschafte, werkte en woonde hij op een oude Tjalk. Dit was omstreeks 1982.

Peter heeft het ambacht overgenomen van zijn buurman botenbouwer Piet Dekker. Piet Dekker, geboren in 1939, begon in 1963 een scheepstimmerwerf waar hij reparaties uitvoerde aan Bidders, Tjalken, Blazers en Aken en handelde ook in antiek. Hij overleed in 2011.

Peter begon voor zichzelf, waardoor hij zich steeds meer ontwikkelde tot een traditionele timmerman/houtbewerker en maakte hij o.a. mooie ambachtelijke keukens. Peter zijn vader was kunstschilder en ik denk dat het niet verwonderlijk is dat hij wat DNA heeft meegekregen op artistiek gebied. Daar bedoel ik mee aan te geven dat er meer bij komt kijken dan alleen maar handige klauwen als je alleen al de houten zalmschouw als voorbeeld neemt.

Maar, hoe is de zalmschouw nu op zijn pad terecht gekomen ? Dat bleek door een toevallige ontmoeting met de familie Eekels in de haven van Gorinchem die daar met hun zalmschouwen lagen. Peter was op de terugweg met een geleende Staverse Jol van een tripje langs de grote rivieren en lag daar ook afgemeerd. De éénvoud van de zalmschouwen trok z'n aandacht, waardoor ze met elkaar in gesprek kwamen. Gezien het Hollandse onbestendige klimaat waren zij allen genoodzaakt om bij Peter binnen te schuilen en bleken ze al snel aansluiting qua gedachten te hebben over ambacht in het algemeen. Deze toevallige ontmoeting is het begin geweest van een mooie samenwerking tussen Peter en Rhett Eekels aan diverse restauratieprojecten. Zo zijn er al heel wat schepen gerestaureerd door Peter en voorzien van het nodige smeedwerk door Rhett.

Na wat verstreken jaren ontstond bij Peter het idee om een originele houten zalmschouw te gaan bouwen en nam hij contact op met Arie v/d Ree om antwoorden te krijgen over hoe zo'n schouw vroeger werd gebouwd. Arie leverde een tekening aan van Versteeg en oude prenten waardoor vele details duidelijk werden. Verder werd er geregeld overlegd met elkaar en Arie was al grijs, maar door het uitspitten van zijn archief, is er vast en zeker nog wel een extra grijs sprietje bijgekomen.

(Links Arie v/d Ree & rechts Peter Schouten)

Arie kennende, kan hem dat niet deren, want als hij ergens zijn vreugde uit haalt, dan is het wel uit de zalmschouw in zijn originele hoedanigheid. Nou, wat er daadwerkelijk over gebakkeleid is, dat zullen wij nooit precies weten, maar dat er ondertussen een houten replica zalmschouw in Kortenhoef ligt, is een feit. In 2023 bestaat zijn onderneming 40 jaar en in dit feestelijke jaar wordt, als alles goed gaat, de houten schouw in besloten kring feestelijk te water gelaten. Peter wil er lekker mee gaan zeilen en nieuwe plekjes ontdekken waar hij met zijn schip de Wantij 30 niet zomaar kan komen. Lekker met een vuurduvel onder de huik voor het zetten van een potje koffie en een warm nest.

Al schrijvende van dit verhaal besef ik maar goed dat ik op een prachtige zonnige dag op een bijzondere plek ben geweest en een mooi mens heb leren kennen. Ik brei er nu een eind aan en ik verwacht dat als het moment daar is, er op de website van de VBZ een fotoverslag komt te staan en met een beetje geluk komen jullie Peter met de houten zalmschouw tegen op de Hollandse wateren. Wellicht verscholen tussen het riet met een smeulend kacheltje onder de huik en wat kringen in het water rondom de schouw.

EOC – Traditionele Schepen Beurs 2023

Noteer in uw agenda: De 6de EOC-Traditionele Schepen Beurs in Den Helder staat gepland op 10, 11 en 12 november 2023. Een gezellige beurs met een open karakter en veel spontane ontmoetingen.

Nieuwe locatie !

Na jaren geweldig te hebben genoten van het unieke Gebouw 66 op Willemsoord, vond de beurs in 2022 plaats in de Stadshal van De Kampanje gelegen naast Gebouw 66 op Willemsoord. Dit bleek zeer succesvol. Ook hier proeft u de maritieme ambachtelijke sfeer van de voormalige Rijkswerf. En natuurlijk heeft u met hetzelfde kaartje net als in voorgaande jaren het hele weekend gratis toegang tot het Marinemuseum en Nationaal Reddingsmuseum Dorus Rijkers.

Openingstijden (onder voorbehoud):

- Vrijdag 10 november 12.00 uur – 18.00 uur
- Zaterdag 11 november 10.00 uur – 17.00 uur
- Zondag 12 november 10.00 uur – 17.00 uur

1: Beursgebouw	6: Charterschepen binnenland
2: Medemblikkerloods	7: Zeegaande charterschepen
3: Reddingmuseum	8: Varende erfgoed
4: Marinemuseum	9: Entree Willemsoord
5: Pareergelegenheid	10: Bonaire

SNEKERMEER, AUGUSTUS 2022

De wind stond vanaf Zoutkamp nagenoeg recht vanachter, dusdanig dat het Reitdiep tot aan Groningen voor de wind te bevaren was. Op een paar bochten na, waar enkele malen overstag gegaan moest worden, ben ik het Reitdiep tot voorbij Garnwerd op gezeild. Mocht ik een “emmerlijst” gehad hebben, dan had deze zeker afgestreept kunnen worden.

De tocht via het Reitdiep naar huis startte ook deze keer weer op het Snekermeer. De wind stond zowaar Zuidwest. Zodoende kon ik de dag na het aanschouwen van de Skûtsjes-wedstrijden huiswaarts zeilen. Door de Heerezijl brug achterlangs Terherne over de Terkaplester Puollen. Een favoriete plek met diverse eilandjes en plekjes om beschut te ankeren. Op de Meinesleat gaat het in vlinder, fokkie over het ene en grootzeil over het andere boord naar Akkrum.

Bij Hotel Goerres neem ik een lunch en haal ik bij de lokale middenstand de laatste nodige proviand.... bier, jenever en worst.... voor de tocht naar huis. Na het passeren van de spoorbrug en het aquaduct, blijft toch het altijd vreemd om met je boot een weg over te steken, gaat het zeil er weer op en laat ik mij met een stevige windkracht vier over de Zijlroede naar Pean blazen. Ik heb een rif in het grootzeil gezet zodat de boot prettig te varen is. Mijn zeil is helaas nogal aan de maat waardoor bij windkracht vier het rif er in moet om de boot zo gecontroleerd mogelijk te kunnen laten varen. Komende winter moest ik toch maar weer eens op zoek naar een kleiner tuig.

Wie weet vind ik nog wel zo'n mooi authentiek katoenen tuig. Dat zou nog eens mooi wezen. (Mocht er iemand nog wat hebben liggen dan houd ik mij aanbevolen !)

Eenmaal in Pean is de wind dusdanig toegenomen dat ik een oppertje op zoek en het anker er in gaat voor de rest van de middag. Hier aan de hoge wal van de Wijde Ee is het achter het riet goed toeven. Uit de wind en in de zon. Als aan het eind van de middag de wind gaat liggen, besluit ik om het rif uit het grootzeil te halen, aangenomen dat de wind verder zal afnemen gaande mijn tocht richting Drachten. Helaas ben ik al te ver doorgevaren om via Modderige Bol te varen en gaat mijn weg verder via Sitebuurster Ee naar de Kromme Ee. Een mooi stukje varen met een paar scherpe bochten. Maar gezien de windrichting geen probleem en ik hoef slechts een paar keer een gijp te maken en scherp aan de wind te varen. Het gijpen met deze wind is een uitdaging op zich en om mijn tuig goed in bedwang te houden staat de geilijn op één van de achterbolders. Als soloschipper vraagt dit wel wat handigheid. Ook wanneer ik de zeilen over beide zijden vaar en de vaarboom gebruik om de fok uit te houden, vraagt dit enige behendigheid. Maar al doende leert men en gaat de vaarboom er geregeld in bij een voor de windse koers. Toch niets mooiers dan je lekker voor het windje uit te laten blazen. Dat voor de wind varen gaat deze avond zeer goed en is enigszins verslavend te noemen. Gelukkig heb ik voldoende 'graai' proviand aan boord zodat ik mijn weg kan vervolgen zonder te hoeven stoppen. De reis gaat verder via de Wijde Ee om uiteindelijk bij zonsondergang het anker in de Smalle Eesterzanding te laten vallen. De wind is inmiddels nagenoeg weggefallen. Ik vind een mooi plekje bij een weiland met voldoende waterdiepte voor een avond en uiteraard ochtendplons.

De volgende ochtend laat ik mij door de zon wekken en éénmaal opgefrist van de ochtendplons vervolg ik mijn weg. Jazeker, op het zeil. De wind staat goed. De motor mag nog even in zijn ruststand blijven hangen. Ik hijs het grootzeil om vervolgens het anker op te halen. Iets af te vallen om dan de fok er bij te hijsen. Voor het gemak zet ik de fokkeschoot vast voordat ik de fok hijs. Dan klappert ie niet zo en kan ik meteen doorvaren.

Wijde Ee

De Lauwers

Bijstellen doe ik later wel. Helaas is het maar een klein stukje naar de Opeinde vaart. Eénmaal daar aangekomen moet de mast omlaag en zal deze pas in Zoutkamp weer omhoog gaan.

Vandaag passeer ik meerdere vaste bruggen met als toetje een leuk sluisje. De Opeinde vaart leidt, zoals de naam al doet vermoeden, door Opeinde naar De Leijen. De leijen is een prachtig natuurlijk meer met stenen onder water..., maar schitterend om een paar dagen te verblijven. Leuke steigers die daartoe uitnodigen en uiteraard ook genoeg plekjes om het anker te laten vallen. Een volgende keer moest ik dat meer weer eens doen. Via het Bergumermeer gaat het naar het kanaal, het Prinses Margrietkanaal om precies te zijn. Een goed uur varen/mediteren/mindfullnessen. In ieder geval een dik uur blik op oneindig en 'gas op de lolly'. Tot aan Gerkesklooster, hier houd ik het deze keer voor gezien en 'draai' (mooi woord) ik de Lauwers op. Wat een zin hè, taal voor grote boten, maar gezien de paar haakse bochten die ik moet maken wel toepasselijk. De wind is inmiddels al richting het noorden aan het draaien wat het haast onmogelijk maakt om op de Lauwers te kunnen zeilen.

De Lauwers voert naar Zoutkamp, via achtereenvolgens Visvliet, Pieterzijl, Munnekezijl en Lauwerzijl. Met name de plaatsjes met Zijl zijn de moeite waard om te bezoeken. Al doende zet ik dit in mijn lijstje om 'nog eens te doen'. Deze schipper heeft zichzelf weer eens een afstand te overbruggen opgelegd, waarvoor gevaren dient te worden...

Onderweg wordt uiteraard geregeld gestopt om de prachtige vergezichten over de Friese weilanden tot mij te laten komen. Gezien het weinige verkeer op de Lauwers kan ik de boot geregeld laten drijven om de omgeving in mij op te kunnen nemen. Schitterende vergezichten met wolkenluchten a la Vermeer en consorten. Weilanden op slechts kniehoogte boven het water.....

Maar goed, zo snor ik dus met mijn Japanner richting Zoutkamp. Daar aangekomen wacht mij nog een sluis en wat voor één. Bij het remmingswerk hangt uiteraard een knop om de post Lauwersoog te informeren dat je er door wilt. De oude sluisdeuren onder de brug gaan open en ik kan er direct invaren. Eénmaal binnen bevind ik mij, voor mijn gevoel, in de dijk. De betonnen wanden lijken wel tot aan de hemel te rijken. Ik maak mijn boot vast aan de ladder die zich in de betonnen wand bevindt. De sluis is vrij kort. Ik schat zo'n tien meter. Er passen misschien twee boten naast elkaar in. Achter mij sluiten de oude keersluisdeuren zich. Voor mij bevindt zich een stalen plaat van zo'n drie meter hoog. Daarboven beton en de dijk. Als ik mij afvraag hoe ik hier weer uit ga varen, gaat plots de stalen plaat voor mij met een klein sprongetje omhoog. Het water begint direct met een noodgang te zakken. Dit wordt een hele snelle schutting... Bij het bereiken van gelijk waterniveau verdwijnt de stalen plaat voor mij in de dijk. Eénmaal uit de sluis zie ik achterom kijkend slechts een klein gat in de dijk wat de toegang tot de sluis is. Met een ervaring rijker vaar ik de bocht om naar rechts, stuurboord uit en na het passeren van de keersluis en brug van Zoutkamp ben ik aangekomen op het Reitdiep.

Reitdiep nabij Garnwerd bekeken door koeien

Alvorens mijn tocht te vervolgen vaar ik de haven van Zoutkamp in. De haven ligt vol en zoekend naar een plekje om ergens langsij te gaan, word ik slechts nors aangekeken door diverse booteigenaren.... Die zullen vast ook een fijne vakantie genieten op hun blinkende eigendommen. Nabij de haveningang ligt een prachtig Skûtsje, te mooi om even langsij te gaan, maar naar mate ik dichterbij kom staat de schipper mij al op te wachten en biedt mij aan om langsij te komen. Echt ?, vraag ik hem. Ja hoor, geen probleem. De boot is net geschilderd, zit nog geen kras op..... Met enige hulp met de touwtjes, ligt mijn zalmschouw dan naast een heus Skûtsje. Pracht ding !

In Zoutkamp, vissershaven bij uitstek, wordt genoeg vis aangeboden voor een avondmaal. Zodoende voorzie ik mijzelf dan ook van een heerlijke vismaaltijd bij één van de restaurants aan de haven. Ijsje toe en huppakee tijd om de mast er op te zetten.

Er staat nog een laatste zuchtje wind en die wil ik graag nog even meepakken. Zoals eerder gemeld is de wind naar het noorden gedraaid en heb ik het Reitdiep bezeild. Als ik nu, het is een uurtje of zeven in de avond weg ga, haal ik het nog wel tot aan Electra waar ik in de bocht ten anker kan, ver van de vaargeul.

Zodoende lig ik veilig uit de weg voor de 'early birds'. Al doende geschiet. Onder toezien oog van de bemanning van het Skutsje zet ik de mast er op. Ik lig met de kop in de wind en enigszins in de luwte, waardoor ik besluit de zeilen langsij er op te zetten. Men staat versteld van de simpelheid van mijn tuig, wat er met een paar minuten op staat. Mast en zeilen zetten. Uiteraard word het onderkomen onder de huik nog even geïnspecteerd door de bemanning van het Skutsje. Die vinden het maar wat mooi zo een zalmschouw. Eénmaal gereed laat ik mij door de Skûtsje bemanning afduwen richting de wind en zeil ik uiteindelijk met de zeilen over beide boorden, wind en ondergaande zon in de rug richting Electra. Het eerste stuk gaat met een lekker gangetje en al achteromkijkend zie ik Zoutkamp al gauw kleiner worden. Eénmaal bij de bocht gaat het stuurboord uit en is het even gedaan met de pret en vaar ik een stuk ruime wind met de zeilen over bakboord. Nauwlettend het vaarwater in de gaten houdend. Die Zoutkampers hebben hun netten hier her en der aan beide kanten van de vaargeul staan.

Aangekomen bij de volgende bocht maak ik een gijp en vaar ik met de zeilen over stuurboord en het avondrood achter mij. Althans dat bleek later bij het ontvangen van onderstaande foto, gemaakt door iemand die lag afgemeerd aan het Reitdiep. Bij het passeren werd er naar me geroepen en om mijn telefoonnummer gevraagd om de foto's door te sturen. Zeer attent van deze mede watersporters. Zie hieronder het resultaat..... zalmschouw bij ondergaande zon.

Op het laatste zuchtje wind haal ik dan uiteindelijk de bocht bij Electra, voor de sluis en laat daar het anker vallen. Het is inmiddels donker geworden en ik kruip gauw onder de huik. Gezien de wind en weersvoorspelling word het morgen een mooie dag en ik wil vroeg op pad om zo ver mogelijk op het zeil te kunnen varen. Ik ben zeer benieuwd tot hoever ik kan zeilen.

Gewekt door een voorbijvarende motor en de opkomende zon maak ik mij klaar voor een mooie dag.... ik ga het Reitdiep op zeilen. Na een frisse ochtendplons zet ik het groot zeil er op, haal het anker op, leg de koers richting Electra en hijs als laatste de fok. Vroeg geleerd, oud gedaan.

De sluis bij Electra gaat voor mij open en na een korte schutting kan ik weer verder. Het verval is hier een centimeter of tien. De sluis is er één met begroeide kanten met aan beide zijden een remmingswerk waaraan je afmeert. Eerst een stukkie ruime wind met het zeil over stuurboord, stuurboordszwaard er half in om door het verlijeren niet in de kant terecht te komen. Na de haakse bocht naar rechts en stuurboord uit, mag ik de zeilen weer een tijdje over beide boorden varen. Het vaarwater is hier breed en de wind overal. De wal mooi begroeit met allerlei kruiden en planten. Ooit zal ik eens de namen van de meest voorkomende planten in deze prachtige wallen weten. Die houdt u tegoeed.

Roodehaan is het volgende markeringspunt. Hier passeer ik wederom een brug. Een schipper van een motorboot roept voor ons post Lauwersoog op om voor een brugbediening. Naast een camping met huisjes kan men tegenwoordig ook terecht bij restaurant Overdaip aan het water in Roodehaan. Kennelijk is deze plek behoorlijk in ontwikkeling. Aan de wal ontwaar ik een hoop bezette huisjes bij camping Reitdiep en klandizie bij een restaurant. De Groningse maren komen ook steeds meer in trek om te bevaren en zijn met hun bruggen en prachtige uitzichten over het Groningse land ook zeer geschikt voor de zalmschouw.

Na Roodehaan volgt het meest uitdagende stuk van het Reitdiep om te zeilen. Allereerst een haakse bocht stuurboord uit en dan volgen er een paar ruime, maar fikse haarspeldbochten. Door de hoge wal en riet blijf ik iets uit de wal om de meeste wind te vangen. Ik moet de zeilen flink doorzetten om zo hoog mogelijk aan de wind te kunnen varen en zodoende de bochten zonder laveren te kunnen halen. Helaas moet ik hier en daar de vaarboom er bij pakken om uit de wal te blijven en de boot door de bocht bomen. Een enkele keer moet ik overstag tot frustratie van enkele motorbootschippers.

Het vreemde is dat hun passagiers vrolijk zwaaien en zichzelf de hand aan de toeter hebben. Ik heb toch mijn zeil op, je kunt mij van heinde en verre al zien en kruisen, dat is naar mijn weten toegestaan op dit vaarwater.

Zo moest ik ook overstag onder toeziend oog van de passagiers aan boord van het veer dat vaart tussen Schaphalsterzijl en Aduarderzijl. De schipper van de pont was zo vriendelijk om mij de ruimte te geven om mijn overstag manoeuvre te maken. Dat moet een mooi tafereel zijn geweest vanaf hun kant. Na de laatste bocht komt Garnwerd in zicht, ik ben nu bijna bij Groningen. Wederom met de zeilen over beide boorden zeil ik door Garnwerd. Garnwerd aan Zee ligt vol met boten en het terras zit vol met dagjesmensen. Ik laat dat voor wat het is. De wind begint al af te nemen en ik wil zo ver mogelijk door kunnen zeilen. De Platvoetbrug moet toch te halen zijn.

Helaas moet ik bij Wierumerschouw de strijd opgeven en de zeilen weghalen. De wind is volledig gaan liggen, ondanks dat het nog net geen 17.00 uur is.

Nadat ik het grootzeil heb weggerold en strak tegen de mast heb gebonden laat ik de mast omlaag en vervolg mijn reis op de motor. De Platvoetbrug is de laatste brug voor de Dorkwerdersluis. Hier steek ik het kanaal over en onder de brug door de sluis in. Na de sluis vervolg ik mijn weg over het Reitdiep Groningen in. Ook hier diverse bruggen waarvan ik weet dat ik er overal net onder door kan. Het scheelt af en toe twee vingers en moet ik hier en daar langs de beweegbare brug onder de duiker door. Alleen de spoorbrug en de museumbrug die moeten helaas open. Bij de spoorbrug word ik door de stroom, veroorzaakt door het gemaal Dorkwerd, tegen de brug gezet. Het afwateren van het Prinses Margrietkanaal gaat onder andere door de stad Groningen en het Eemskanaal naar Delfzijl. Hierdoor kan er in de stad een beste stroming staan. Als je daar niet op bedacht bent..... dan lig je dus zo tegen de brug..... oepssss.

Langs cafe "de Sleutel" Vaar ik de A op en meer ik af voor een welverdiend avondmaal. Ditmaal bij de Sigaar. Je kan maar bij de Sigaar zijn ! Op het terras raadpleeg ik mijn wind app en zie en merk ik dat er deze avond nog wat wind gaat komen.

Dus met enige haast verlaat ik Groningen, ondanks zijn bruisende gezelligheid op deze zomerse dag. Via het Winschoterdiep ga ik bij Waterhuizen stuurboord uit het Drentsche Diep op. Het eerste stuk bevat een paar bochten met een Biesbosch aandoende omgeving.

Drentsche Diep met op de achtergrond watermolen De Biks

Eénmaal onder de spoor en fietsbrug door, zet ik gauw de mast er weer op en zet de zeilen over beide boorden. Er is een prima wind opgestoken die mij naar het Zuidlaardermeer blaast. Op slechts een enkele speedboot na bevind ik mij, na het stukje 'Biesbosch' in de prachtige Groningse natuur met aan stuurboord de onlanden ook wel Onnerpolder. Ik passeer het Onnergemaal met zijn prachtige molen. Naar mijn weten is deze molen nog altijd in bedrijf en wordt deze beheerd door een echte molenaar. Een eind verderop bevindt zich een betonnen kolos/uitzichtpunt met daarin het gemechaniseerde gemaal. Aan bakboord bevindt zich de Westerbroekstermaderpolder met op de achtergrond de industrie van Hoogezand/Westerbroek. Daar waar de beroemde Groninger coasters en handelsvaart schepen dwarsscheeps te water gaan. De wind blaast mij met een lekker gangetje naar het Zuidlaardermeer waar ik na een klein uurtje arriveer in de thuishaven.

Het begint inmiddels te schemeren. Het was wederom een prachtige tocht, maar bovenal heerlijk om in stilte en op de wind mijzelf te verplaatsen over dit prachtige vaarwater door een even zo mooi gebied. Op naar volgend jaar, wie weet wat dat voor avonturen brengt.

Vriendelijke groet,
Onno Steenweg (Zuidlaren)

De Scheepspost brengt je al het digitale nieuws voor en over het Varende Erfgoed. De Scheepspost is een uitgave van Wouter van Dusseldorp, schipper van een historische Stevenaak anno 1882.

De Scheepspost brengt nieuws over bijzondere schepen, havens en evenementen, maar ook informatie van verschillende behoudsorganisaties. De inhoud varieert van regelgeving, bedreigingen, kansen en algemene informatie tot artikelen over speciale erfgoed-schepen. Iedere week verstuur ik een nieuwsbrief met het nieuws van de afgelopen week. Je kan je aanmelden voor deze nieuwsbrief op de website www.scheepspost.info.

De Scheepspost is gratis, maar als het je bevalt wordt een vrijwillige bijdrage van € 15,- op prijs gesteld. Deze kan je overmaken naar "Maritiem Dus", IBAN NL96 TRIO 0198 1437 02

Heb je zelf nieuws voor de Scheepspost, mail dan aan:
wouter@scheepspost.info

ook voor info of advertentiemogelijkheden.

HAESER & LEEUWESTEIN

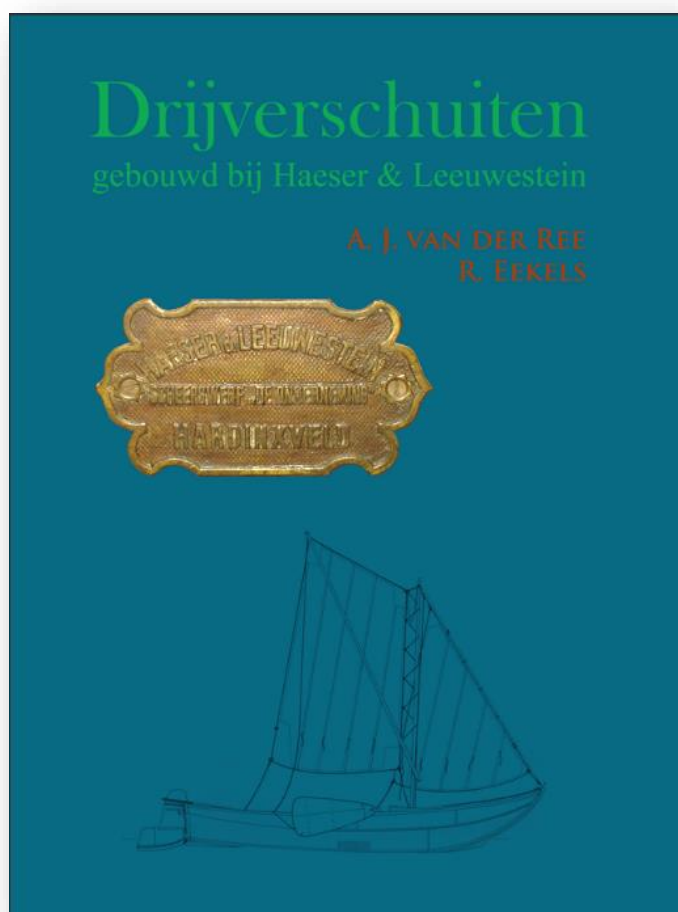
Arie van der Ree 2022

Al sinds mijn eerste contact met het fenomeen 'zalmschouw' hoorde ik ook een andere benaming namelijk 'Hardinxvelder'. Niet geplaagd door enige kennis heb ook ik dit toen overgenomen. Na verloop van tijd kregen we meer kennis over de Hardinxvelder of zoals ze soms in andere plaatsen genoemd werd 'de Hartjesvelder'. Hiermee werd niet een persoon uit Hardinxveld bedoeld maar een model 'zalmschouw' van een scheepswerf uit Hardinxveld.

We gaan ervan uit dat het model van de zalmschouw, die we heden ten dage zo noemen, ontwikkeld is uit een Hollandse boot. Het vertoont ook sterke gelijkenis met de steekschuit of steekhengst. Deze ontwikkeling heeft vermoedelijk rond de eerste helft van de 19^e eeuw plaatsgevonden. Dit was nog een houten uitvoering van de vissersschuit. Helaas zijn hier alleen nog maar een paar foto's van, terwijl er niet bekend is van welke werf ze afkomstig zijn. Als rond 1890 de ijzer- en later de staalbouw opkomt, komen er meer werven die zalmschouwen maken. De meest bekende op zalmschouw-gebied in Hardinxveld is de werf van de familie Van der Hoff aan 'Den Bout'. Op deze werf zijn vijf modellen gemaakt die in een lijst van Piet Verhagen voorkomen. Zie hiervoor het boek 'Rivieren, boten en vissers'. Het model dat het meeste voorkomt (zeker in Hardinxveld) is de Hele of Volle boot, meestal 'Drijverschuit' genoemd.

De volgende ijzerwerf die genoemd wordt in Hardinxveld is die van Haeser & Leeuwestein. Van deze werf zijn tot nu toe alleen drijverschuiten bekend.

Voor vele zalmschouw liefhebbers en andere geïnteresseerden zal dit onbekend zijn. De kennis hierover is dan ook nog niet zolang aanwezig. Heel lang konden we de details van een Haeser & Leeuwestein schuit niet herkennen. Door middel van onderstaand nieuw boek willen we daar verandering in brengen.

Heeft u interesse in boeken over rivier-vissersschuiten ?

- Ga dan naar de website www.dordtsebestseller.nl.
- Kies rechts bovenin 'shop'
- Klik het vergrootglas aan en type; A. van der Ree

De volgende boeken zijn ook verkrijgbaar:

- Zegenboten, Driekwarters en Fannies – Gebouwd bij Van der Hoff na 1902
- Vlouwschuiten – Gebouwd op de werf van Otto Ooms
- Visvlotten – In de Dordtse havens
- Motorbeunschepen – Met een zalmschouwmodel als onderschip
- Kanters – Vissen en vishandelaren in Moerdijk
- STR6 – De laatste vissersschuit van Willem Engels

OVERNAME FUNCTIE PENNINGMEESTER

Hallo, wij zijn André van den Heuvel en Mariska Sprangers van de WKD 71. Sinds 2004 vaart André met veel plezier op zijn zalmshouw. In 2020 hebben wij elkaar leren kennen en ben ik (Mariska) in aanraking gekomen met het “zalmshouwwereldje”.

Ons eerste evenement samen was Dordt in Stoom 2022. Inmiddels zijn we ook twee keer, met veel plezier, met de zalmshouw op vakantie geweest. We genieten beiden van de sfeer die het varen op de zalmshouw met zich meebrengt. In het dagelijks leven is André werkzaam op kantoor bij Bouwbedrijf BMN de Klerk en geef ik les op basisschool de Ark. Samen gaan wij het bestuur versterken en hebben we de functie van penningmeester overgenomen.

Wie weet zien we elkaar op een volgend evenement!

Groetjes André en Mariska.

IN DE **ZOEK** TOCHT NAAR HET ULTIEME PLAATJE

DOOR: LEEN VAN DE GRAAF

In de zoektocht naar de mooiste/oudste afbeelding van een zalm-schouw is bovenstaande foto van een houten zalmschouw omstreeks 1882/1883 mijn ultieme plaatje. Dit plaatje wilde ik graag met u delen, maar helaas kan ik u er niet meer over vertellen.

Ook kreeg ik onderstaande foto toegestuurd en daar ben ik mee aan de slag gegaan. Deze foto is net na de watersnoodramp van 1953 gemaakt op de Zwaluwseweg te Hooge Zwaluwe. Adam Vos uit Hooge Zwaluwe was de eigenaar. Overigens werd deze schuit niet lang na 1953 verkocht.

Door het nr. ZL 16 op te zoeken in de visserijregistratie kaartencollectie van het Zuiderzeemuseum kwamen de volgende kaarten tevoorschijn met prachtige historische gegevens:

X LETTERTEEKEN EN NUMMER VAN INSCHRIJVING **Z.L. 16.** GEMEENTE *Hooge en Lage Zwaluwe.*

UITGEOEFEND WORDENDE VISSCHERIJ *Kustvisserij*

BIJZONDERHEDEN VAN HET VAARTUIG

Soort *open zeil of rouboot* Naam *Londer*

Bruto inhoud *8* M³ *6.* Aantal der bemanning *Twee*

Netto

Naam en voornamen van den eigenaar *Jos. Adriaan Dingenaa* Woonplaats *Hooge Zwaluwe*

Vermeldenswaardige bijzonderheden betreffende de soort en de plaats der uitgeoefende visserijen:
op 't Hollandsche diep, op alle vischsoorten.

Vers N: 16 juli '11

DAGTEEKING VAN DE INSCHRIJVING *Zwaluwe*, den *4 juli* 19*11*

1. Letterteeken en nummer van inschrijving: **Z.L. 16.**

2. Gemeente: *Hooge en Lage Zwaluwe.*

BIJZONDERHEDEN VAN HET VAARTUIG.

3. Soort *open zeil of rouboot.* 4. Bruto inhoud *6* m³

5. Naam Netto

6. Aantal der bemanning *2*

7. Naam en voornamen van den eigenaar *Adriaan Dingenaa*

Jos.

8. Woonplaats *Hooge Zwaluwe.*

9. Bijzonderheden betreffende de soort en de plaats der uitgeoefende visserijen.
Visserij op 't Hollandsche diep.

10. Dagtekening van inschrijving *4 juli 1911.*

22-8-17 doorgehaald, veranderd van eigenaar, thans Z.L. 16.

2500 - 1 - '40 - 28010

Op onderstaande afbeelding staat rechtsonder het volgende; 15-09-53 doorgehaald, wordt niet meer voor de visserij gebezigd. Daaronder staat; 11-06-58 thans G.R.A.6. De ZL 16 is dus veranderd in de G.R.A.6., op pagina 53 hier meer over.

Verhuurd aan:		Lettertceken en No. <i>Z.L. 16.</i>
Geboortedatum:	Beroep:	Bewijs van inschrijving
Woonplaats:		uitgereikt d.d. No.
Tijdvak:		d.d. No.
Bijzonderheden omtrent herkomst van het vaartuig:		d.d. No.
<i>4-7-11. Z.L. 16.</i> <i>22-8-47. Z.L. 16; 15-6-53 gehaald van A.D. Vos, H. kwaluwe.</i>		ingetrokk d.d. No.
		Bijzonderheden omtrent doorhaling
		<i>15-9-53 doorgehaald, wordt</i> <i>niet meer tot visserij gebezigd.</i>
		<i>11-6-58 thans G.R.A. 6.</i>
Consent of Vergunning		

Op de volgende afbeelding staat rechts boven ook iets interessants namelijk; Werf van Suijlekom Raamsdonkveer.

1. Gemeente: *Hooge en Lage Kwaluwe* Letterteeken en nummer: *Z.L. 16.*
2. *K.* Vaartuigsoort: *open zeil- of roeiboort.*
3. Gebouwd van: *staal* Bouwjaar: *1901.* Werf: *van Suijlekom, Raamsdonkveer.*
4. Naam: Cap. vischruim: last; ton.
5. Meetbrief No.

Inhoudsmaten		Afmetingen	
bruto: <i>7.60</i> m ³		lengte: <i>6.-</i> m	
netto: <i>4.18</i> m ³		breedte: <i>2.25</i> m	
bruto: <i>2.69</i> reg. tonn		holte: <i>1.-</i> m	
netto: <i>1.48</i> reg. tonn.		omvang: <i>3.05</i> m	

Bunkercapaciteit: Verbruik: Snelheid:

Soort en plaats van visscherij

Hoofdbedrijf: *met alle geoorloofde vistuigen*
Nevenbedrijf:
Plaats: *Hollands. diep.*
Eigenaar: *Adam Vos.*

Bemanning: *2.*
(met inbegrip van schipper)

Geboortedatum: *17-8-1889.* Beroep: *visser.*
Woonplaats: *Hooge Kwaluwe, houtendijk 10.*
Schipper: *als boven.*
Geboortedatum: Beroep:
Woonplaats:

24023 15000 11-46.

Nu waren er twee werven Van Suijlekom te Raamsdonk. Enerzijds wordt er geschreven dat Rokus Ruijtenberg een werfje had met een langshelling aan de Gedemtehaven aan het Steenpad. In het kadaster kwam ik volgens onderstaande afbeelding het volgende tegen: kadastraalnummer 90: Ruijtenberg Scheepstimmerman.

89	Raamsdonk	De Hervormde		J.
90	Ruijtenberg	kerk van Botus	scheepstimmerman	J.
91	J.	J.	J.	J.
92	J.	J.	J.	J.
93	Spruy Broek	Lambt	Metael	J.
94	F.	R.	A.	J.

En volgens onderstaande plattegrond lag kadastraalnummer 90 aan de haven, zie omcirkeling.

In 1864 neemt Dirk van Suijlekom deze werf over. Vanaf 1890 heet deze werf door overlijden van Dirk voortaan Weduwe D. van Suijlekom. Dirk is op 9 februari 1890 overleden volgens volgend bericht.

dewelke aan ons hebben verklaard, dat op den negenden Februari —
 ———— dezès jaars om zes ———— ure des morgens ————
 binnen deze Gemeente is overleden Dirck van Suijlekom,
 oud vier en vijftig jaren, scheepstimmerman,
 geboren te Oosterhout en wonende te Raamsdonk,
 zoon van de echtelieden Adriaan van Suijlekom
 en Johanna van der Pijl, beide overleden, en
 echtgenoot van Jacoba Johanna van Dongen.
 Waarvan akte: welke wij dadelijk in dubbel hebben opgemaakt, en na door
 ons aan de comparanten te zijn voorgelezen, met dezelve hebben ge-
 teekend, ————

Werf met langshelling aan de Gedemtehaven aan het Steenpad

Doordat er geen opvolging is, stopt deze werf in 1916.

Of het nu toeval is of niet, als het klopt wat er geschreven is, start D.P. van Suijlekom een werfje aan de Gedemtehaven te Raamsdonk in het zelfde jaar dat D. van Suijlekom de werf van Rokus Ruijtenberg overneemt, in 1864 dus. In 1892 verhuist D.P. van Suijlekom met het werfje naar de Donge.

RAAMSDONK, 8 Juli. Op de nieuw aan-
gelegde werf tot het bouwen van ijzeren
schepen werd heden door den eigenaar, den
heer D. P. Van **Suijlekom**, de eerste nagel
geklonken van de eerste ijzeren aak, die
daar vervaardigd zal worden.

Dirk Pieter van Suijlekom, geboren te Raamsdonk op 7 juli 1838. Op een
gegeven moment getrouwd en kreeg maar liefst 14 kinderen waar er
maar drie volwassen van zijn geworden. Ongelooflijk eigenlijk. Eén van
de zoons is Janus van Suijlekom die in de bedrijfsnaam als Zn. genoemd
wordt. (D.P. van Suijlekom & Zn.)

In het jaar een duizend acht honderd twee-en-zeventig, den vijftien
Januarij
Verscheen voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente
RAAMSDONK, *Dirk Pieter van Suijlekom*
oud drie en dertig jaren
scheepstimmerman wonende te Raamsdonk dewelke
aan ons heeft aangegeven, dat op den vierden Januarij
dezes jaars, om half twee ure des namiddags
binnen deze Gemeente, wijk letter I nummer honderd twee en vijftig
is geboren een kind van het mannelijk geslacht van
hem comparant en van Elisabeth de Rooy zijne
echtgenote zonder beroep beide te Raamsdonk
woningachtig
en aan hetwelk hij verklaard heeft te geven de voornaam van
Janus
Welke aangifte en verklaring is geschied in tegenwoordigheid van
Janus de Rooy oud zeventig jaren
zonder beroep en van *Schrijnnus Jacobus de Rooy*
oud zes en veertig jaren veldwachter beide wonende
binnen deze Gemeente, als getuigen hiertoe door de aangever gekozen.
Waarvan akte: welke wij dadelijk in dubbel hebben opgemaakt, en na
door ons aan de comparant en de getuigen te zijn voorgelezen, met dezelve
hebben getekend
D. P. van Suijlekom *De Ambtenaar voornomd.*
J. D. de Rooy *W. de Wit*

Janus van Suijlekom,
oud *derlig* _____ jaren, van beroep *scheepmaker,*
wonende te *Raamsdonk,* _____

In een latere periode wordt er een andere naam voor deze werf gebruikt, namelijk Firma D.P. van Suijlekom & Zn - werf de 'Donge'. Waarschijnlijk is dit de naam onder een nieuwe eigenaar. Vervolgens verandert dit in 'De Donge Shipbuilding B.V & Donge Flushing Yard B.V. In 2018 is dit bedrijf failliet gegaan.

Er is dus nog wel het één en ander onduidelijk over het werfje waar de zalmschouwen werden gemaakt. Wel is duidelijk dat het bij één van deze twee werfjes plaats vond. Mijn inziens was het de werf van Weduwe D. van Suijlekom die zalmschouwen maakte.

Nog terugkomend op de G.R.A. 6

In 1982 heeft er een artikel gestaan in de Spiegel der Zeilvaart, dit gaat over bunnen, beunen en karen. Hierbij stond onderstaande afbeelding van de G.R.A. 6. Een mooi scheepje met bijzondere details en welke de ZL16 blijkt te zijn geweest.

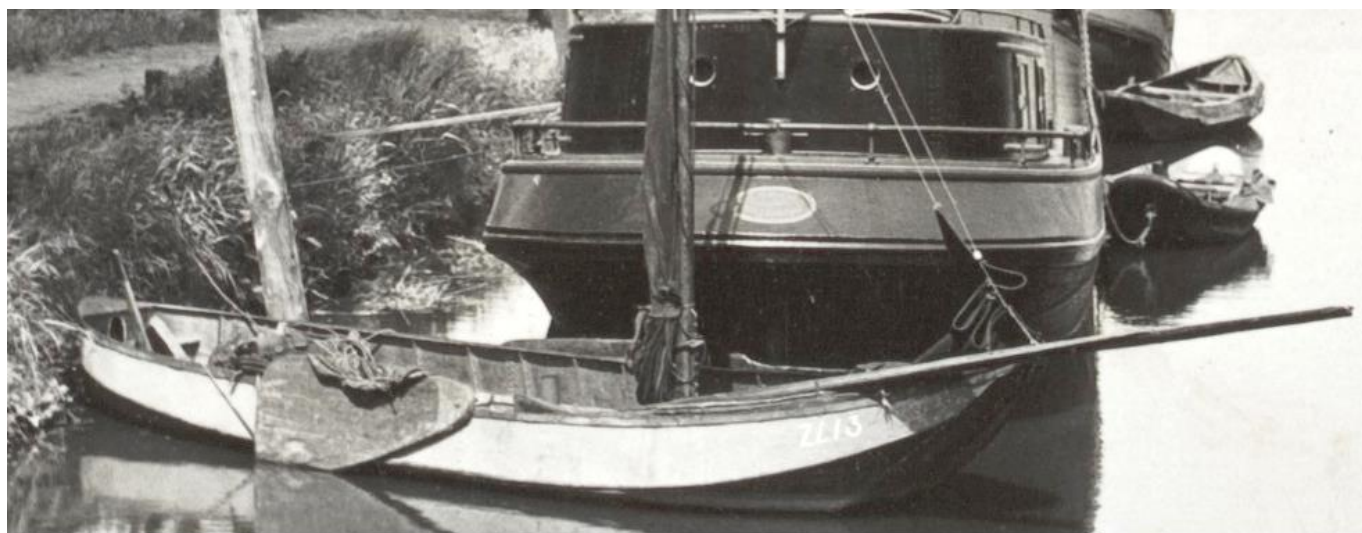
Wanneer je de afbeelding goed bekijkt, vallen er gelijk een paar dingen op. Het berghout loopt over de gehele lengte van de schuit, er is geen zwaardklamp aanwezig. Bovendien zit het berghout niet op dezelfde hoogte van het land. Dit is op foto's van de binnenzijde goed te zien door de klinknagelrij. Er zit een rij klinknagels van het land met daarboven de klinknagels van het berghout. Het gat in de klapmuts is eigenlijk een omgedraaid schild.

Wat eveneens goed is te zien op foto's is dat de flens van de spanten van de doft naar buiten wijzen. Ook zitten er geen knieën aan de doft. De zwaardhaak zit aan de huid van het bovenboord geklonken. Ook zien we dat de roeipen los zit, wat met de soort visserij te maken heeft. Dat ding zat altijd in de weg tijdens het vissen en kon dus verwijderd worden. Al met al zijn er weer mooie gegevens boven water gekomen.

Tekst/foto's: Spiegel der Zeilvaart en Zuiderzeecollectie/Regionaal archief Tilburg

De ZL 13 van Cornelis de Visser

Ook over onderstaand scheepje, de ZL 13 kwam ik wat mooie gegevens tegen. Het scheepje was in bezit van Cornelis de Visser uit Hooge Zwaluwe.

In 1935 heeft Cornelis wat reparatie-/onderhoudswerkzaamheden laten uitvoeren bij de werf Tak uit Raamsdonksveer. Onderstaand een afbeelding uit het rekeningenboekje.

ZL 13

167

1935

april 26

1 pl 3.35 lb X 120 X 3 vlak 102 kg	13.30
14 smieën aan dapt. 12 kg	66
1.75 lb 40 X 6.	90
1 pl 175 X 14 X 4. X 0.	40
2 kleine markels (35% 700)	35
2 kg blutnegels 3/05	50
5 " " 1/4	125
35% 35 X 4.	10
2 raandoppen	40
24 blutbuis in koppen	12
antogen loathwerk	150
elek. gaten boen.	95
drag. larde recht zwet.	15
metlone PT	900 ✓
" PT	615
" AT	1100
" M. S.	790
" " "	80
" PT	25
" AT	120
" PT	140 ✓
	59.60
op beide rekeningen korting	3.35
	56.25
af rekening ontvangen 27 april 35	45.25
saldo aan juni 35	11.00

En ook voor de ZL 13 kwam ik een visserijregistratiekaart tegen.

1. Lettertceken en nummer van inschrijving: Z.L. 13.	
2. Gemeente: Hooge en Laage Kwaluwe.	
BIJZONDERHEDEN VAN HET VAARTUIG.	
3. Soort open zeil of roeisboot.	4. Bruto inhoud 10 m ³ Netto
5. Naam	6. Aantal der bemanning 2
7. Naam en voornamen van den eigenaar Cornelis de Visser.	
8. Woonplaats Hooge Kwaluwe. B. 53.6	
9. Bijzonderheden betreffende de soort en de plaats der uitoefening visscherij.	Visscherij op het Hollandsche diep.
10. Dagteekening van inschrijving 11 October 1930.	

20-10-30. nieuw ingeschreven, linnen
niet voor de visscherij gebruykt.
**22-8-47 longschacht, veranderd
van eigenaar, thans Z.L. 13.**

(A) 2500 - 1 - *40 - 28010

Foto's/afbeeldingen: Leen v/d Graaf en Theo Hoogmoed

NV Scheepswerf & Machinefabriek Nimmerrust Lekkerkerk

Ik steek heel wat uurtjes in het zoeken naar het ultieme plaatje en door inmiddels een geoefend oog te hebben, levert dat heel wat op.

Zo kwam ik ook de volgende afbeelding tegen van NV Scheepswerf & Machinefabriek Nimmerrust te Lekkerkerk.

Op het eerste gezicht gelijk een prachtig plaatje van schepen die liggen afgemeerd nabij de werf, maar zoem je in op het gedeelte links, dan zie je opeens meer. 😊

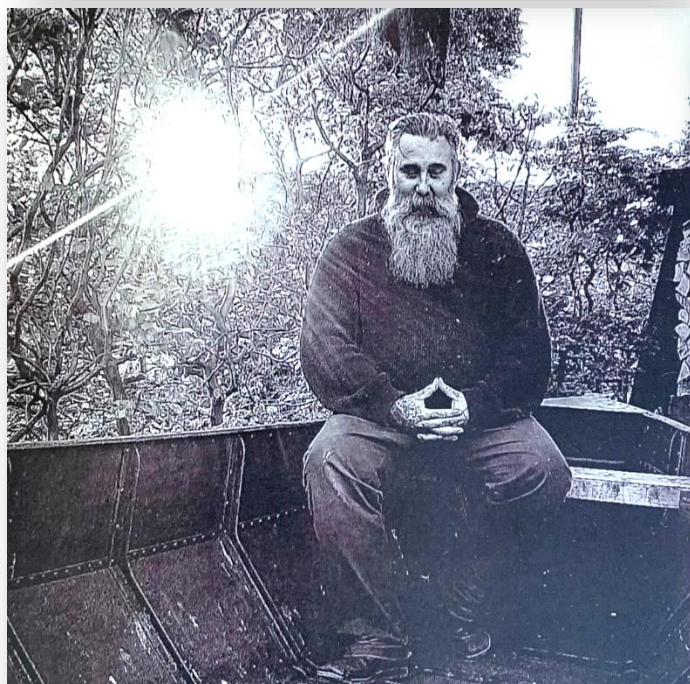
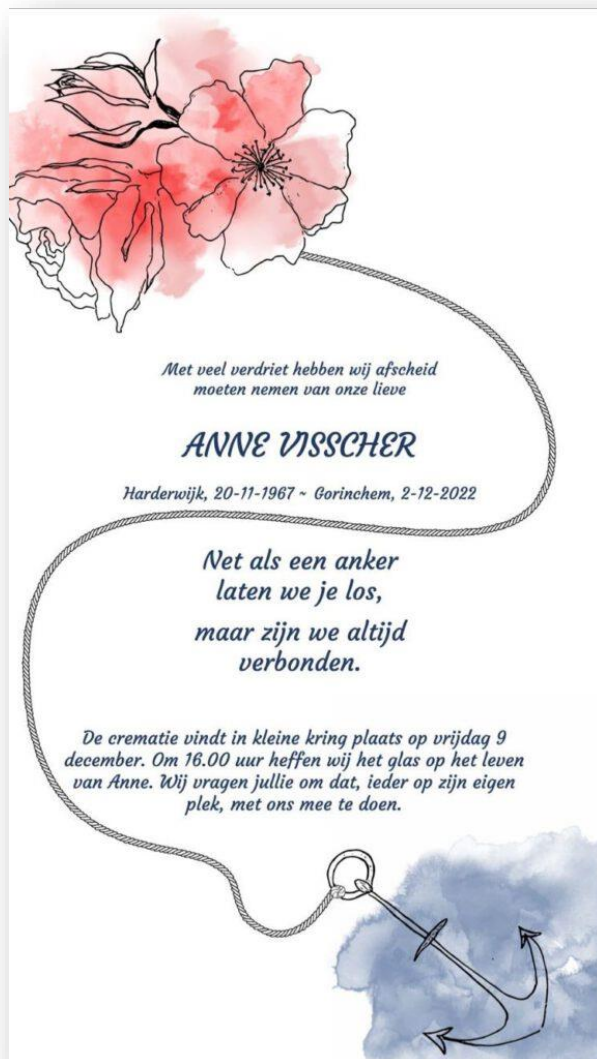
Bovenstaande foto is van rond 1915. Als je de afbeelding vergroot zie je aan de linkerkant een prachtige houten zalmschouw liggen, zie afbeelding hieronder.

HET LAATSTE NIEUWS

Ons bereikte het droevige nieuws dat woensdag 15 februari 2023 ons lid en oud bestuurslid Rolf van Andel is overleden. De crematie vindt plaats in besloten kring. De Vereniging tot Behoud van de Zalmschouw wenst de familie en naasten van Rolf veel sterkte toe met dit verlies.

Een bericht naar de familie kan naar: Familie van Andel, Benjaminslaan 8, 4285 DL in Woudrichem

“HOLD FAST”

Janus Looimeijer

2 juli 1972

Dordrecht

14 december 2022

Naema
Julia
Emma en Matthijs

Gijs 🐾

Vlietweg 20
3314 AV Dordrecht

Wij willen samen met jullie, tijdens een informeel samenzijn, afscheid nemen van Janus op woensdag 21 december om 14.00 uur in de Biesboschaula van crematorium Essenhof, Nassauweg 200 te Dordrecht.

Door: Marjan v/d Linden

Zo is hoe wij 'onze' Macaroni noemen en maken. We maken altijd gelijk een grote pan vol. Wat over is gaat in de vriezer en mocht er iemand onverwachts aanschuiven, dat heeft degene mazzel ! 🐟

Ingrediënten:

1 pak macaroni à 500 gram
Peper en zout
500 gram rundergehakt
4 rode ui
1,5 paprika
3 teen knoflook
10 Cherry tomaatje
1 blikje tomatenpuree
1 scheut olijfolie met basilicum
1 eetlepel gedroogde Italiaanse kruiden
0,5 droge worst
Tomatenketchup
Parmezaanse kaas
Augurken

Stook de vuurduvel op en breng een pan met water aan de kook. Voeg de macaroni toe met wat zout en kook deze volgens de verpakking of zoals ons, iets langer..... want dat vinden wij lekkerder.

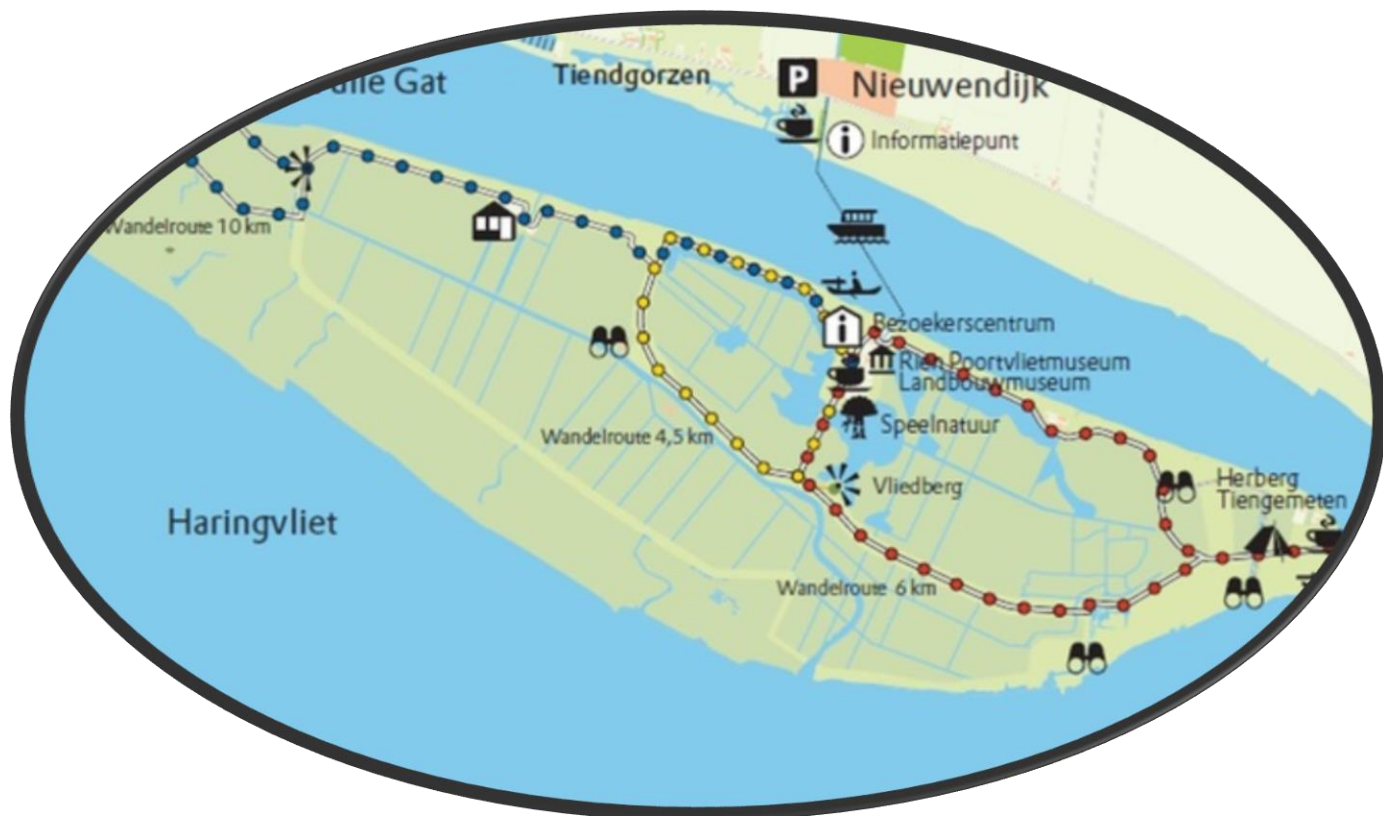
Snijdt ondertussen de rode uien, de paprika's, de Cherry tomaatjes en de knoflooktenen in kleine stukjes. Kneedt wat peper en zout door het gehakt, gooi tussendoor nog een stukje hout in de vuurduvel en giet de pan met macaroni in een vergiet als deze aan zijn tijd is en blus af met koud water. Zet de macaroni aan de kant zodat hij kan uitlekken.

Haal wat ringen van de vuurduvel en plaats er een lekkere bakpan op. Doe wat boter of olijfolie in de pan en bak het gehakt rul. Voeg de uien, paprika en cherry tomaatjes toe en bak lekker alles lekker bruin op een hoog vuur. Vervolgens kan het blikje tomatenpuree toegevoegd worden met de knoflook, een scheut olijfolie met basilicum en een eetlepel gedroogde Italiaanse kruiden en bak nog lekker even flink door. Snijdt ondertussen de helft van een gedroogde worst in kleine stukjes en voeg dit ook door het bakmengsel. Je begrijpt... de andere helft van de worst wordt tijdens het bereiden al genuttigd. Dan is het tijd om de uitgelekte macaroni toe te voegen. Meng alles goed en knijp er nog een scheut Tomatenketchup door naar eigen inzicht en warm het geheel op. Als de macaroni opgeschept is op een bord raspen wij er nog (als kers op de taart) Parmezaanse kaas over en pakken er nog een augurkje bij.

Bon appétit !

Tja en omdat de vuurduvel toch nog warm is en het wassen van de vaat onvermijdelijk is, zetten we er gelijk een ketel met water op.

Rondje Tiengemeten 2022

Door: Zetschipper WKD 11 -Ewout v/d Heuvel

Zoals gebruikelijk reizen er in het 3e weekend van oktober een tiental platbodemschepen af naar Willemstad voor de zeilwedstrijd Rondje Tiengemeten. Dit jaar vond dit echter in het laatste weekend van oktober plaats, namelijk zaterdag 29 oktober. Dit in verband met de Bietenrace die dit jaar later was, waardoor Tiengemeten automatisch mee op schoof.

Vrijdagmorgen 28 oktober verzamelden nabij de Biesboschsluis op het Steurgat een aantal boten. Het was dat weekend prachtig weer, dus met zeer weinig tegenwind en buiswater kwamen we na een uurtje of vier varen aan in Willemstad. Daar aangekomen lag de haven al aardig vol met schepen die daar ook voor de zeilrace waren.

Na wat geborrel met de aanwezige zalmschouwschippers, zijn we gezamenlijk gaan eten bij de snackbar en vervolgens op zoek gegaan naar de inschrijflocatie, die deze editie in het dorps huis van Willemstad bleek te zijn.

Na inschrijving hebben we wat gedronken in het dorps huis en zijn we nog even in het café geweest. Na een rustige en totaal niet koude nacht (15°C), was het gezellig wakker worden in de binnenhaven van Willemstad. Er waren in het donker blijkbaar nog wat schepen bij gekomen en de haven lag lekker vol. Na het nuttigen van gebakken eieren en het treffen van de nodige voorbereidingen voor het zeilen, liep de haven langzaam leeg voor de start van de wedstrijd. De start van zalmschouwen en lelievletten was om twaalf uur. Net voor de start was er nog redelijk wat wind.

Het was zoals gebruikelijk weer een drukke bedoening met kruisende schepen rond de startlijn. De grotere platbodems starten een kwartier later, maar zijn vaak zo fanatiek dat ze weinig ruimte laten voor de zalmschouwen. De start was richting de Haringvlietbrug. Na twee kruisrakken ging het er om spannen of we de punt van het eiland konden ronden. Als we nog een keer overstag hadden gemoeten, waren we weer in het gedrang gekomen bij de startlijn met alle andere schepen.

Gelukkig haalden we het net met de laatste 100 meter > nog geen 10 meter van de wal, wat als voordeel had dat we een stuk konden bomen. Toen konden we afvallen en begon het stuk voor de wind richting Stad aan het Haringvliet. De wind viel op dat moment niet tegen.

Ondertussen gebruikten we de vaarbomen om de fok en grootzeil uit te zetten. Wat mij verbaasde was dat we inliepen op een houten zalmschouw met gaffeltuig die ook mee deed ! Voor ons zaten nog een stuk of vijf boten.

Doordat we nu een stuk voor de wind zeilden, had mijn opstapper, die reeënbieststuk had meegenomen, alle tijd om deze te bakken.

Inmiddels waren we een heel stuk ingelopen op de houten zalmschouw en Dennis Van Amersfoort met zijn zalmschouw. Op dat moment viel de wind geheel weg en was het stuivertje wisselen tussen ons drieën, met soms nog geen twee meter ruimte van elkaar.

Vooruitgang zat er nauwelijks nog in. Inmiddels zaten we door de aanwezigheid van een stralende zon en het wegvallen van de wind in ons t-shirt aan boord en leek het wel zomer en dat op 29 oktober !

Wij hebben op de westpunt van het eiland de strijd gestaakt. Aangezien het nog een aardig stuk terug was richting Willemstad, zijn we op de motor teruggevaren. We zagen voor ons nog drie zalmschouwen aan het strijden. Deze hadden de punt wel gerond. Gelukkig voor hun kwam het finishschip ze tegemoet varen, om er voor te zorgen dat het geen nachtwerk zou worden.

Het plan was om 's avonds met z'n allen ergens wat te gaan eten.

Helaas bleek dat met zo'n grote groep niet meer mogelijk te zijn, dus werden er pizza's besteld.

Die avond vond in het dorpshuis de prijsuitreiking plaats. Bert de Pauw had met zijn zoons de wedstrijd weten te winnen, gevolgd door de RKD 3 en de derde plaats was voor Chris Klomp en zijn bemanning. Na de prijsuitreiking was er een deejay geregeld door de organisatie. Wij hebben daar nog wat gedronken en later nog in het café. De volgende ochtend zijn we met heerlijk zonnig weer richting de Biesbosch gevaren.

We konden weer op een mooi weekend terugkijken. Helaas waren er niet meer zo veel deelnemers bij de zalmschouwen als voorgaande jaren. Ik schat dat er nu acht waren, wat vroeger in de topjaren zeker meer dan vijftientig was. Wij hopen dat het aantal deelnemende zalmschouwen voor dit soort leuke evenementen weer gaat oplopen, wie weet.

HET GEHEIM VAN DE SMID

Het smeden van een rozenbout

Tekst & foto's: Rhett Eekels (Vuurwerkerij Eekels)

De meesten zullen zich afvragen wat een rozenbout is. Niet gek, het is namelijk iets wat niet op onze ijzeren/stalen schuiten voorkomt. Des te meer reden om dit vrij eenvoudige smeedwerk te beschrijven.

Toen ik werd gevraagd om het smeedwerk voor de houten zalmschouw, die scheepstimmerwerf Peter Schouten uit Kortenhoef aan het bouwen is, te verzorgen, hebben we een lijst gemaakt van alles wat er aan een houten zalmschouw aan ijzerwerk zit. De onderdelenlijst komt vrij aardig overéén met die van een ijzeren / stalen zalmschouw, op wat kleine detailverschillen na. Onder andere de rozenbouten. Rozenbouten dienen als constructie versteviging van het zeilwerk (in dit geval de mastdocht en het bovenboord).

Doormiddel van een gat in het bovenboord, waar de rozenbout doorheen steekt, komt het deel dat de veer heet, tegen de voor- en achterkant van de doftplank te liggen. Hier worden ze vastgezet met spijkers of houtschroeven. De kop van de bout zit aan de buitenkant tegen het boord. Het is de gewoonte om vier van deze bouten op de docht te monteren. Twee aan stuurboord en twee aan bakboord.

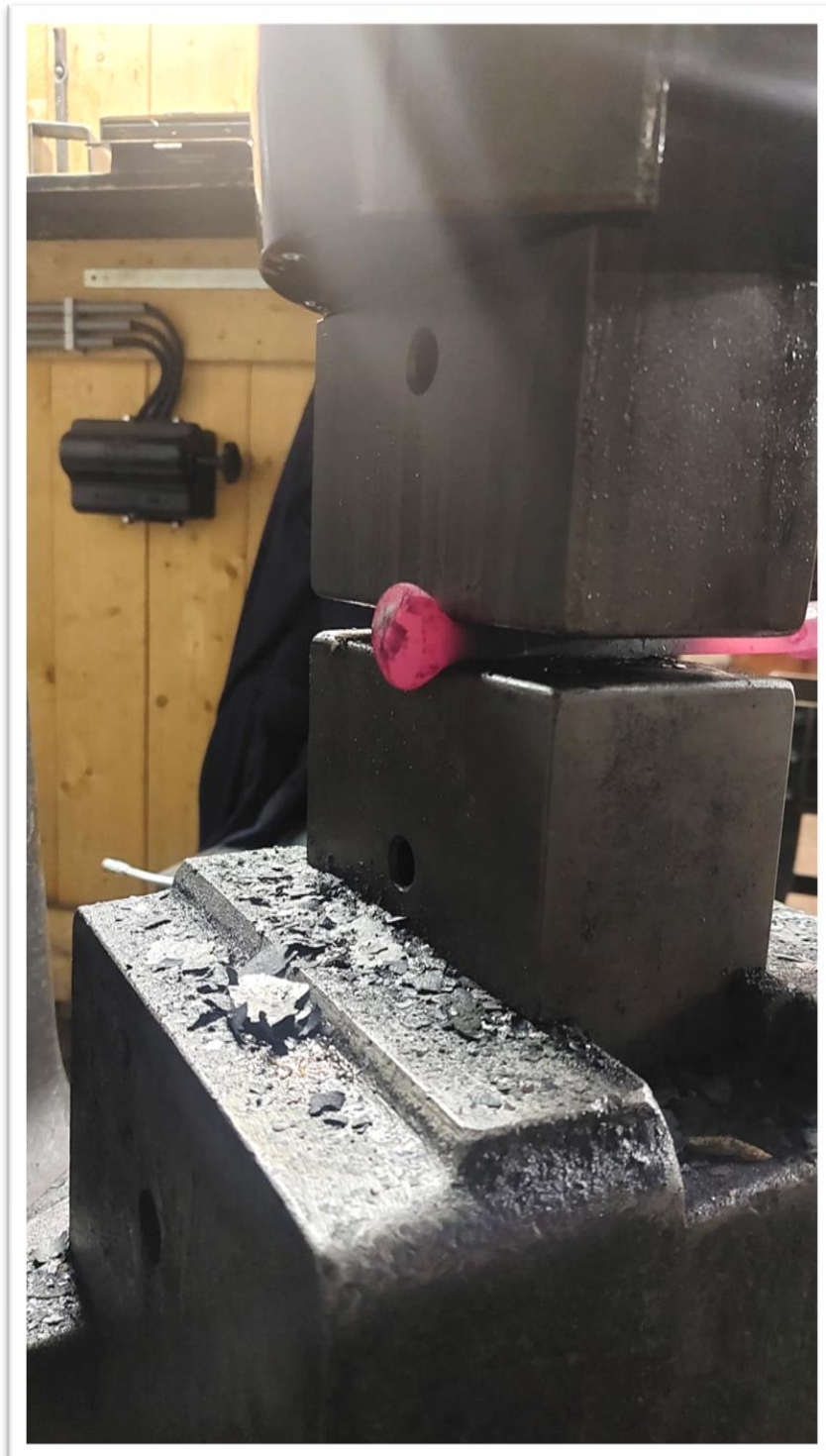

Om de rozenbout te smeden heb ik een stuk van rond 20mm. gepakt en zoals altijd in het smidsvuur goed heet gestookt tot 1200 à 1300 °C. Dit zet ik vervolgens verticaal in de grote staartbankschroef en laat een stukje van 20 mm. boven de bekken uitsteken. Ik draai de staartbankschroef loeihard aan zodat de bekken zich diep in het hete staal kunnen dringen.

Gelijk hierna sla ik met de smeedhamer boven op het stuk wat boven de bekken van de staartbankschroef uitsteekt. Door deze handeling stuikt dit deel van de staaf zich op, hetgeen een dikker stuk staal tot gevolg heeft. Hier zal in een later stadium de kop van de rozenbout van gesmeed worden. Wat ik nu heb is een stuk staal van 20 mm. rond met twee inkepingen met daar boven een opgestuikt stuk.

Het materiaal gaat vervolgens weer in het vuur om op temperatuur gestookt te worden. De volgende stap is om net achter de opgestuikte kop en op de plaats waar de twee inkepingen zitten, het materiaal verder in te nemen en te versmeden naar een afmeting van 20 x 8 mm. Omdat ik in het bezit ben van een dikke smeedluchthamer maak ik hier heerlijk misbruik van en smeed dit deel in één hitje geheel in de gewenste vorm en lengte. De lengte bedraagt ongeveer 300 mm.

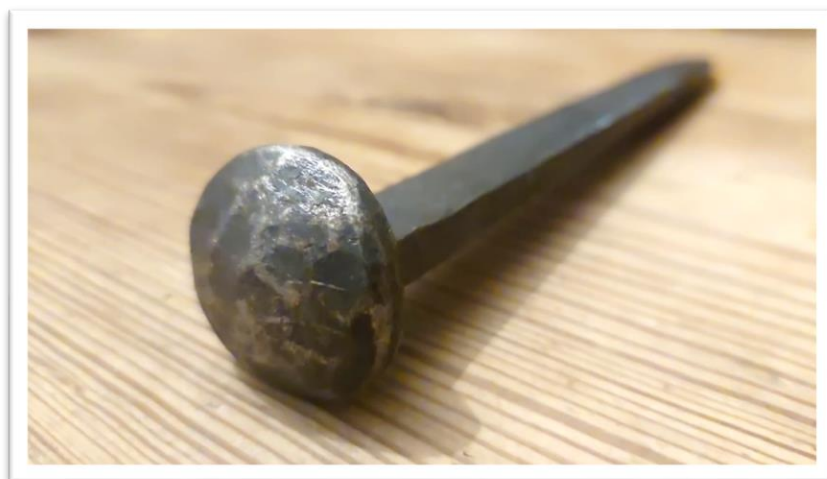

Het restmateriaal wordt afgehakt en het uiteinde in vorm gesmeed.

Tot zover is het deel van de rozenbout gereed. Rest nu nog de kop in het gewenste model te smeden.

Hier gaan we weer naar de staartbankschroef waar, na het stuk op de goede smeedtemperatuur gestookt te hebben, net onder de kop het materiaal in te klemmen. Deze keer gebeurt dit met enig beleid omdat anders het deel van de veer te dun wordt onder de kop. Vervolgens wordt de kop in het gewenste model gesmeed.

Omdat de veer horizontaal gemonteerd zit tegen de dochtplank en de bovenboorden 10 graden naar binnen vallen, is het zaak dat de kop en de veer ook onder de goeie hoek gesmeed zijn.

Up to date houden schepen

Om het schepenregister van de VBZ up to date te houden, is het van groot belang dat iedereen een verandering van eigenaar of naamsverandering van de boot doorgeeft aan de penningmeester, zodat we steeds over de huidige gegevens beschikken.

U kunt als volgt de veranderingen doorgeven:

1). Via e-mail: penningmeester@zalmschouw.nl

- Mijn boot is in 20.. verkocht aan:
- VBZ volgnummer was:
- Ik heb in 20.. een nieuwe boot gekocht van: (naam vorige eigenaar)
- VBZ volgnummer is:

2). Of via onze website:

- Kies in hoofdmenu 'werkgroepen/contact'
- Kies 'Documentatie & Registratie'
- Kies 'Wijzigingsformulier', vul dit in en verstuur

De DW 5

Hoe bijzonder is het om te horen dat twee dames een zalmschouw aan het restaureren zijn. Hier wilden wij (Bart Broere en Anne Bossers) meer van weten. Na een zoektocht via Google en informatie van Arie van der Ree kwamen wij in contact met de restaurateurs. Met de vraag of we hen mochten interviewen, was de reactie dat ze zeer vereerd zijn om met hun verhaal in de 100ste uitgave van De Beun te mogen staan. Hieronder het verhaal van de DW 5.

In de museumhaven van Hoorn wonen Yvonne Verstraten en Dorien de Bruijne op een stalen Kraak genaamd “Disponibel” uit het jaar 1902. Stalen Kraken zijn vrachtschepen uit de negentiende en twintigste eeuw. Na vijftien jaar klussen was de restauratie van de “Disponibel” gereed. Door dit project hebben Dorien en Yvonne handigheid gekregen in het restaureren van historische schepen. Dat komt goed van pas als je verliefd wordt op het type zalmschouw.

In Tilburg op een reünie van de LVBHB zagen ze de zalmschouwen met de konten naar de wal met de rokende kacheltjes. Totaal anders dan de in oude glorie herstelde Disponibel. Maar verliefd is verliefd, dus op zoek. Via Frits, de toenmalige havenmeester van Gouda kwam Yvonne uit in Werkendam. Op de kant in een hoek van de haven stond een stalen plantenbak met een prachtige zeeg. Dit is het begin van het zalmschouw-avontuur van Yvonne en Dorien.

Hoe krijg je zo’n boot in deze toestand naar Hoorn? Eerst moesten uiteraard de planten en de grond eruit. Toen bleek dat de boot niet waterdicht was en moest er het nodige dichtgelast worden. Samen met Frits maakte Yvonne de voorbereidingen om de zalmschouw naar het noorden te varen. Dit ging echter niet zonder slag of stoot.

Het was windkracht 6 en de oude buitenboordmotor was al lang niet meer gebruikt. Gelukkig hadden ze een reservemotor bij zich die ze op de Merwede hebben gebruikt.

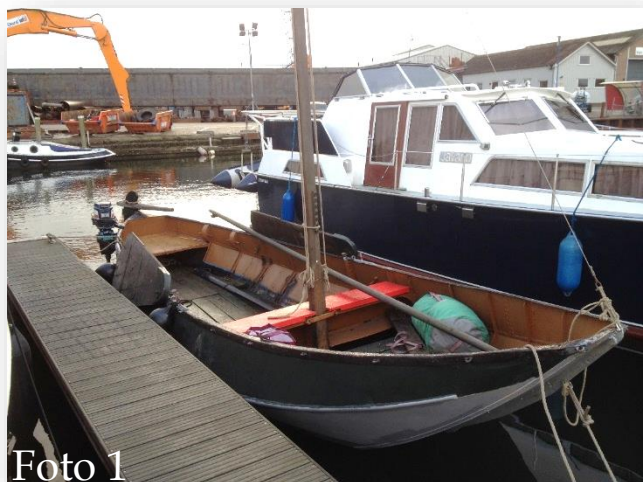

Foto 1

Foto 2

Wat was het restauratieplan?

Van de geschiedenis van de boot wist de verkopende partij niets. Er was geen visserijnummer of ander soortige herkomst bekend. Om zo origineel mogelijk te kunnen restaureren plooos Yvonne het boek “Drijverschuiten” uit.

Zoals op foto 2 te zien is, liet de staat van de boot behoorlijk te wensen over. Vrijwel alle huid moest worden vervangen.

Gezien Yvonne en Dorien aan de zalmschouw werkten op de museum-werkplaats in Hoorn, hadden ze veel bekijks. Met de vele belangstelling waren er ook veel meningen en opmerkingen. Yvonne geeft aan dat ze zelfs beticht zijn van ‘het plegen van nieuwbouw’. Maar iets wat verrot is, moet je nu éénmaal vervangen. Wat niet noodzakelijk was om te vervangen, is zeker origineel gebleven.

Wat bijzonder is om te vermelden is dat de gaten van de beun alleen in het onderboord zaten en niet in het vlak. Van het houtwerk waren de mast, het roer en de zwaarden net als de zeilen bij de boot aanwezig. De buikdellingen en een huik moeten nog gemaakt worden.

Foto 3

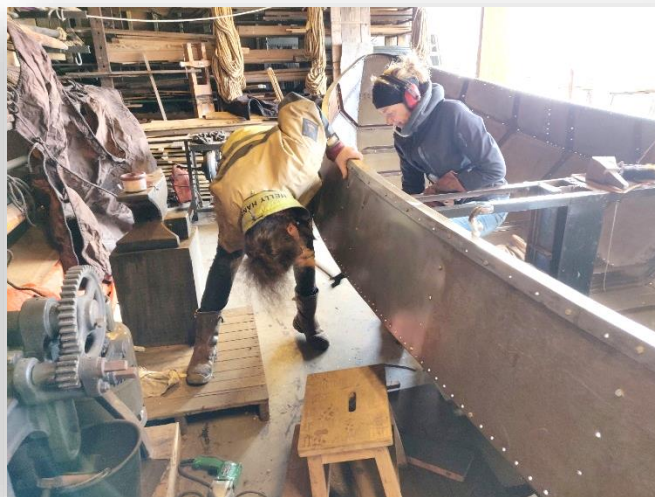
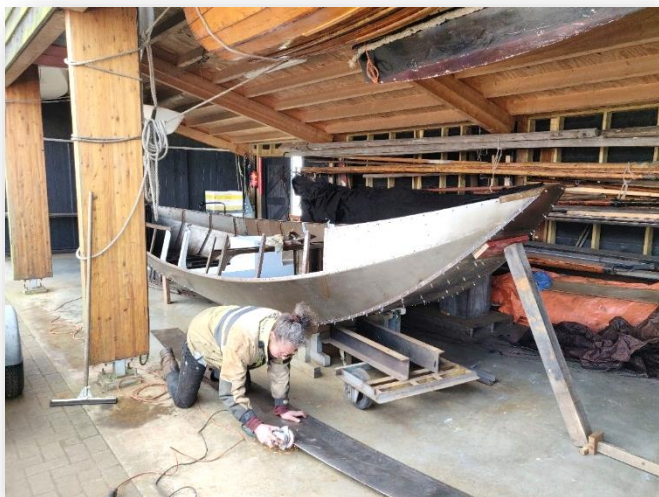
Foto 4

Yvonne kent Rhett Eekels van de cursus zeilmaken in Vreeswijk en heeft hem daar uitgehoord over zalmschouwen. Zo verkreeg ze veel nuttige informatie. Echter op de vraag: “hoe doe je dat met de achtersteven?” reageerde Rhett met: “moeilijk, succes!”.

Net als zoveel andere restaurateurs gingen ook Yvonne en Dorien regelmatig naar Woudrichem en Werkendam om foto's te nemen om als voorbeeld te gebruiken. Op een museumwerkplaats verwacht je een beetje deskundigheid van de bezoekers. Toen ze de opmerkingen kregen: “vroeger klonken ze dat, moeten jullie die boutjes niet afslijpen?”, moesten ze zich toch wel inhouden.

Hoe zijn de taken verdeeld?

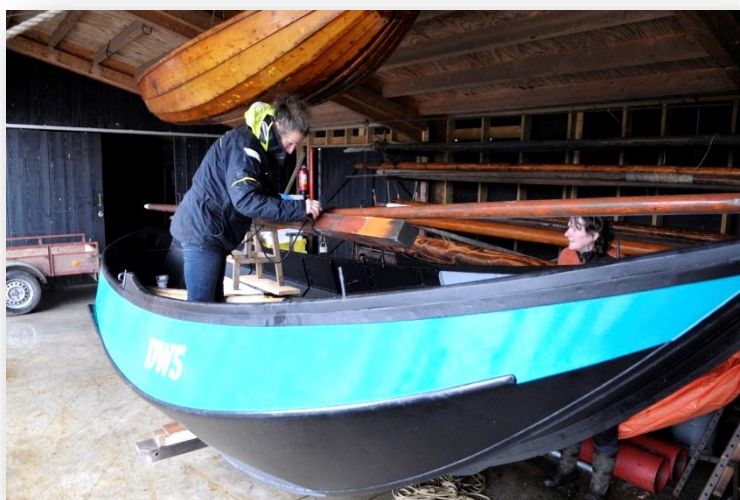
Iedereen die heeft geklonken weet dat de één liever klinkt en de ander beter kan tegenhouden. Yvonne had haar eigen tegenhouder Dorien. Yvonne heeft met haar eerdere restauraties veel ervaring opgedaan met metaalbewerken. Hierdoor kon ze zelf o.a. de korvijnagels voor de boot maken.

De boot heeft na de meeste restauratiewerkzaamheden een bijzondere kleur en een afwijkende naam gekregen. De kleurkeuze blijkt niet zo moeilijk. Het verwijst naar al het gereedschap waarmee is gewerkt: Makita – blauw. De naam kun je op meerdere wijzen uitleggen. Bij gebrek aan historisch informatie over deze zalmschouw hebben Dorien en Yvonne gezocht naar oude buurtschappen rondom Werkendam en kwamen uit op **De Werken**. Terwijl Yvonne het ook een mooie vernoeming vindt naar haar vrouw **Dorien (Dorien Willemina)**. Het getal 5 komt van het jaartal 2015 waarin ze deze unieke zalmschouw hebben gevonden.

Om de restauratie af te kunnen ronden dachten ze dat nog enkele kleine werkzaamheden nodig zijn.

Als je dat bij elkaar optelt moet er toch nog wel wat werk worden verzet. De details onder de huik zoals de bedstrips, bed, kastje, huiklat en de trekschotten moeten nog worden gerealiseerd. Als de restauratie is afgerond laten Dorien en Yvonne hun DW 5 schouwen. Uiteraard gaan we dan weer kijken!

Voor de volledige foto reportage van deze restauratie verwijzen we graag naar de website:

<https://www.zalmschouw.nl/fotoboek/projecten/>

Groeten Bart en Anne, HD16

HET DEPOT

Klinknagels

Er zijn klinknagels in depot met de diameter van 7mm., in de lengte van 9mm., 10mm., 12mm., 14mm., en 20mm.

Prijs per stuk leden: € 0,06 / niet leden: € 0,07

Katoendoek

Er is katoendoek in depot, voor de huik ruw wit katoendoek nr. 8 en voor de zeilen nr. 10 + 12.

Prijs nr. 8 (doekbr.106.50 cm.) per mtr.: leden € 6,00/ niet-leden € 7,00

Prijs nr. 10 (doekbr.106,50 cm.) per mtr.: leden € 5,00/ niet-leden € 6,00

Prijs nr. 12 (doekbr.106,50 cm.) per mtr.: leden € 4,00/ niet leden € 5,00

Prijs nr. 8 zeildoek bruin per mtr.: leden € 12,43 / niet-leden € 13,43

Lijkentouw

Lijkentouw ten behoeve van het maken van zeilen is in depot en verkrijgbaar in 10mm. en 16mm.

Prijs lijkentouw 10mm. per mtr. leden: € 2,20 / niet leden: € 2,40

Prijs lijkentouw 16mm. per mtr. leden: € 3,30/ niet leden: € 3,60

Luikenbouten

Luikenbouten zijn verkrijgbaar in de maat 6,5mm x 65 lang.

Prijs per stuk: leden € 0,25 / niet leden € 0,30